

ЗАКОН

О РЕГУЛИСАНИМ ПРОФЕСИЈАМА И ПРИЗНАВАЊУ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом се уређују минимални услови оспособљавања у Републици Србији за приступ и обављање професија доктора медицине, доктора медицине специјалисте, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, медицинских сестара опште неге, бабица, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине, архитеката, као и признавање професионалних квалификација, укључујући и систем признавања професионалних квалификација за обављање регулисаних професија у Републици Србији у циљу остваривања права на пословно настањење, слободу пружања услуга на привременој и повременој основи у Републици Србији на основу професионалних квалификација, као и поступак признавања професионалних квалификација.

Поступак признавања професионалних квалификација када је у питању општи систем признавања, признавање професионалног искуства и аутоматско признавање квалификација, уређује се одредбама овог закона, а супсидијарно се примењују одредбе прописа који уређују општи управни поступак, осим ако је овим законом другачије уређено.

Овим законом се утврђују услови за делимичан приступ регулисаној професији у Републици Србији, као и признавање приправничког стажа обављеног изван своје матичне државе, односно у држави потписници (у даљем тексту: „држава потписница ЕЕП-а”).

Изрази који се користе у овом закону и прописима који се доносе на основу овог закона, а који имају родно значење, независно од тога да ли се користе у мушком или женском роду, обухватају подједнако мушки и женски род.

Члан 2.

Високошколске установе које имају акредитоване студијске програме за стицање образовања за професије доктор медицине, доктор медицине специјалиста, доктор денталне медицине, доктор денталне медицине специјалиста, магистар фармације, доктор ветеринарске медицине и архитекта треба да ускладе студијске програме са минималним условима оспособљавања из Директиве пре уласка Републике Србије у Европску унију.

Министарство надлежно за послове образовања за професије медицинска сестра опште неге и бабица треба да усклади планове и програме наставе и учења са минималним условима оспособљавања из Директиве пре уласка Републике Србије у Европску унију.

Субјекти примене

Члан 3.

Овај закон се примењује на држављане држава потписница ЕЕП-а који су стекли професионалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а, а који у

Републици Србији желе да обављају одређену регулисану професију, као лица запослена код послодавца или лица која самостално обављају делатност, укључујући и слободне професије.

Овај закон се примењује и на држављане трећих држава који су стекли професионалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а, осим одредаба о аутоматском признавању професионалних квалификација овог закона.

Овај закон се примењује на одговарајући начин и на признавање професионалних квалификација држављанима држава потписница ЕЕП-а и трећих држава који су стекли професионалне квалификације ван држава потписница ЕЕП-а, осим одредаба о признавању професионалних квалификација ради остваривања права на пословно настањење, одредаба о признавању професионалног искуства и одредаба о аутоматском признавању професионалних квалификација за обављање регулисаних професија.

У случају из става 3. овог члана, докази о формалној квалификацији за обављање регулисаних професија, стечени ван државе потписнице ЕЕП-а, морају задовољавати минималне услове оспособљавања прописане у глави IV. овог закона.

Одредбе овог закона не примењују се на поморце, за које је поступак признавања професионалних квалификација уређен посебним прописима.

Одредбе овог закона не примењују се на квалификације лица која обављају услужне или посредничке послове при којима не долазе у непосредан додир са опасним хемикалијама, јер је у овом случају поступак признавања професионалних квалификација уређен посебним прописима.

Одредбе овог закона не примењују се на јавне бележнике који се именују у складу са посебним прописима, државне службенике и службенике у органима аутономне покрајине и јединицама локалне самоуправе.

Лице коме је призната професионална квалификација има право да обавља регулисану професију у Републици Србији под истим условима као српски држављани, у складу са законом.

Појмови

Члан 4.

Појмови у смислу овог закона имају следеће значење:

1) директива – означава Директиву 2005/36/ЕЗ Европског парламента и Савета од 7. септембра 2005. године о признавању професионалних квалификација (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 255, од 30.9.2005.) и Директиву 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савета од 20. новембра 2013. године о измени Директиве 2005/36/ЕЗ о признавању професионалних квалификација и Уредбе ЕУ бр. 1024/2012 о административној сарадњи путем Информационог система унутрашњег тржишта („Уредба ИМИ”) (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 354, од 28.12.2013.), које важе за европски економски простор (у даљем тексту: Директива);

2) држава потписница ЕЕП-а – државе које су потписале Уговор о Европском економском простору и Швајцарска конфедерација;

3) матична држава – држава чланица у којој је кандидат стекао своје професионалне квалификације за бављење одређеном професијом, односно делатношћу; може бити и држава чланица пословног настањења носиоца професионалне квалификације;

4) треће државе – све државе које нису чланице Европске уније, нити државе потписнице ЕЕП-а и Швајцарске конфедерације;

5) регулисана професија – професионална делатност или скуп професионалних делатности код којих је приступ и обављање, односно начин обављања делатности на основу законских, подзаконских или других аката донетих на основу законских овлашћења, непосредно или посредно условљен поседовањем одређених професионалних квалификација, као и професионална делатност или скуп професионалних делатности којима се баве чланови стручних организација са професионалним називом;

6) професионална квалификација – обухвата завршено формално образовање и додатно стручно оспособљавање и усавршавање које се обавља током или након завршетка формалног образовања, а доказује се дипломом или другом јавном исправом коју је издала надлежна образовна установа; испуњавање услова општег система признавања из члана 14. овог закона, а доказује се потврдом о оспособљености или професионалним искуством, на основу кога је носилац професионалне квалификације стекао право обављања одређене регулисане професије у држави потписници ЕЕП-а;

7) формална квалификација – диплома, сведочанство и друга јавна исправа коју је издало надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а којима се потврђује успешно завршено формално образовање које је стечено у држави потписници ЕЕП-а;

8) професионални назив – назив који свом носиоцу даје право на обављање одређене регулисане професије и може бити различит од назива који се стичу завршетком формалног образовања у складу са прописима из области средњег и високог образовања у Републици Србији;

9) професионално искуство – стварно обављање професије са пуним или непуним радним временом у држави потписници ЕЕП-а, у складу са прописима;

10) приправнички стаж – период који се обавља под надзором ментора ако представља услов за приступ регулисаној професији, а који се може обављати или током формалног образовања или после завршетка формалног образовања;

11) период прилагођавања – обављање регулисане професије у Републици Србији под надзором, које може бити праћено стручним оспособљавањем и усавршавањем и подлеже оцењивању; детаљна правила којима се уређује период прилагођавања и оцењивање као и статус кандидата за време периода прилагођавања утврђује надлежно тело узимајући у обзир чињеницу да је кандидат носилац формалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а;

12) регулисано образовање и оспособљавање – свако образовање и оспособљавање које је изричито усмерено на обављање одређене регулисане професије, а које обухвата један или више програма који су, тамо где је примерено, допуњени одговарајућим стручним оспособљавањем или вежбама или стручном праксом; структура и ниво стручног оспособљавања, вежби или стручне праксе биће уређени другим прописом;

13) заједнички оквир оспособљавања – заједнички скуп компетенција неопходних за обављање одређене регулисане професије, који не замењује националне програме образовања и оспособљавања осим у случајевима када је другим прописима другачије решено;

14) компетенција – интегрисани скуп знања, вештина, способности и ставова који омогућује појединцу ефикасно обављање активности у датој професији;

15) провера оспособљености за обављање регулисане професије – провера стручног знања, вештина, способности и ставова кандидата коју спроводе надлежна тела Републике Србије ради процене оспособљености кандидата за обављање регулисане професије; за потребе провере оспособљености надлежно тело утврђује предмете који нису обухваћени кандидатовим доказима о формалној квалификацији, предмете који подлежу провери оспособљености, а битни су за обављање регулисане професије у Републици Србији, што се утврђује поређењем образовања и оспособљавања које се захтева за обављање регулисане професије у Републици Србији и оног које се захтева у другој држави потписници ЕЕП-а; детаљна правила којима се уређује провера оспособљености у професији и статус кандидата за време припреме за проверу, утврђује надлежно тело узимајући у обзир чињеницу да је кандидат носилац професионалне квалификације у држави потписници ЕЕП-а;

16) заједничка провера оспособљености – стандардизована провера оспособљености носилаца одређених професионалних квалификација која је доступна другим државама потписницама ЕЕП-а које су прихватиле заједнички оквир оспособљавања; успешан резултат провере омогућава носиоцу професионалне квалификације да обавља професију у свакој другој држави потписници ЕЕП-а која је прихватила заједнички оквир оспособљавања под истим условима као и носиоци професионалних квалификација које су своје квалификације стекли у тој држави;

17) аутоматско признавање – признавање професионалне квалификације које се односи искључиво на држављане држава потписница ЕЕП-а са доказом о формалној квалификацији издатим у држави потписници ЕЕП-а, којим Република Србија признаје ваљаност једнаку оној коју имају докази о формалној квалификацији које сама издаје;

18) стручни и академски назив и академски степен – назив и степен који се у Републици Србији стичу завршетком високог образовања;

19) пружање услуга на привременој и повременој основи - пружање услуга коме не претходи поступак признавања професионалне квалификације уз услов пословног настањења у другој држави потписници ЕЕП-а, а које се процењује за сваки појединачни случај, узимајући у обзир његово трајање, учесталост, редовност и сталност;

20) потврда о несметаном пружању услуга на унутрашњем тржишту Европске уније – потврда која се издаје правним и физичким лицима, држављанима Републике Србије, у сврху несметаног обављања професија и пружања услуга на територији других држава потписница ЕЕП-а запошљавањем и обављањем економске делатности, односно самозапошљавањем, пословним настањењем, односно привременим и повременим пружањем услуга (у даљем тексту: „ЕУ потврда”);

21) лице које самостално обавља делатност – лице које само сноси ризик пословног успеха или неуспеха, ради ван односа подређености, које је за обављање делатности непосредно, лично и у потпуности плаћено;

22) надлежно тело – тело надлежно за спровођење поступка и утврђивање услова за признавање професионалних квалификација, издавање решења о признавању професионалних квалификација, давање информација о поступку и условима признавања професионалних квалификација и за предузимање осталих радњи у складу са овим законом, а то су: надлежне

струковне организације или друга тела или организације које су посебним прописима овлашћене за спровођење поступка и утврђивање услова за признавање професионалних квалификација, односно министарства у чијем су делокругу одређене регулисане професије;

23) европска професионална картица – електронска потврда у оквиру система којом се доказује да је носилац професионалне квалификације испунио све услове за пружање услуга у Републици Србији на привременој и повременој основи или признавање професионалних квалификација за пословно настањење у Републици Србији (у даљем тексту: „ЕПК”);

24) целоживотно учење – опште образовање, стручно образовање, оспособљавање и усавршавање, неформално образовање и информално учење које се одвија током живота, чија је сврха стицање и унапређивање знања, вештина, способности и ставова, укључујући и професионалну етику;

25) ИМИ систем – информациони систем унутрашњег тржишта;

26) европски систем преноса бодова у високом образовању (ЕСПБ) – систем бодовања за високо образовање који се користи у европском простору високог образовања;

27) претежни разлози општег интереса – разлози који се као такви признају у судској пракси Суда правде Европске уније.

II. ПРУЖАЊЕ УСЛУГА НА ПРИВРЕМЕНОЈ И ПОВРЕМЕНОЈ ОСНОВИ НА ОСНОВУ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Услови

Члан 5.

Физичко лице које у Републици Србији жели да пружа услуге на привременој и повременој основи обављањем одређене регулисане професије, било као лице запослено код послодавца или лице које самостално обавља делатност, може да пружа такве услуге обављањем регулисане професије ако је:

1) стекло професионалну квалификацију у држави потписници ЕЕП-а или у трећој држави под условом да је та држава већ признала такву квалификацију;

2) пословно настањено у држави потписници ЕЕП-а, према прописима за обављање исте регулисане професије у тој држави;

3) у држави пословног настањења обављало исту регулисану професију најмање једну годину у току последњих 10 година које су претходиле пружању услуга, у случају да ни та професија ни оспособљавање за ту професију нису регулисани у држави пословног настањења; услов од годину дана обављања професије неће се примењивати ако је обављање професије или образовање и оспособљавање за ту професију регулисано.

У складу са одредбама ове главе надлежно тело не може ни из једног разлога везаног за професионалне квалификације да ограничи лице из става 1. овог члана у пружању услуга у Републици Србији:

1) ако је лице пословно настањено у држави потписници ЕЕП-а у циљу обављања одређене професије према прописима за обављање исте професије у тој држави (у даљем тексту: „држава чланица пословног настањења”);

2) ако се лице у држави чланици пословног настањења бавило одређеном професијом најмање једну годину у току последњих 10 година, у случају да та професија у држави чланици пословног настањења није регулисана.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана подлежу посебним прописима којима се утврђују професионалне квалификације за обављање регулисаних професија.

Изузеци

Члан 6.

Лица из члана 5. став 2. овог закона надлежно тело ће ослободити захтева које морају испуњавати лица са пословним настањењем у Републици Србији, и то:

1) одобрења, регистрације, односно чланства у струковној организацији;

2) регистрације при организацији надлежној за социјално осигурање у циљу подмиривања дуговања осигуравачу, у вези са активностима предузетим у корист осигураних лица.

Струковне организације или друга надлежна тела или организације могу предвидети привремену регистрацију, под условом да регистрација или чланство у струковној организацији ни на који начин не одлажу, односно не чине тежим пружање услуга и не захтевају никакве додатне трошкове за лица из члана 5. став 2. овог закона.

У циљу подмиривања дуговања осигуравачу у вези са активностима предузетим у корист осигураних лица, лице организацији из става 1. тачка 2. овог члана шаље обавештење унапред или накнадно у случају хитности.

Изјава о пружању услуга

Члан 7.

Лице које жели да пружа услуге обављањем регулисане професије у Републици Србији дужно је да пре почетка првог пружања услуге о томе обавести надлежно тело или Јединствену електронску контакт тачку из члана 85. овог закона изјавом у писаном облику.

Изјава из става 1. овог члана укључује личне податке и податке о појединостима сваког осигурања или било ког другог средства личне или колективне заштите с обзиром на професионалну одговорност и подноси се за сваку годину у којој лице намерава да привремено или повремено пружа услуге у Републици Србији.

Уз изјаву из става 2. овог члана, лице је дужно да приложи следећа документа:

1) доказ о држављанству;

2) потврду којом се доказује да је лице пословно настањено у држави чланици пословног настањења за бављење професијом, односно делатностима о којима је реч и да у тренутку издавања потврде нема, чак ни привремено, забрану обављања професије, односно делатности;

3) доказ о формалним квалификацијама;

4) било који доказ да је лице обављало професију о којој је реч најмање годину дана током последњих десет година, у случају да професија, стручно образовање и оспособљавање за ту професију нису регулисани у држави чланици пословног настањења;

5) доказ о некажњавању, односно доказ да није било привременог или трајног одузимања права на обављање професије, у случајевима професија из сигурносног сектора, здравственог сектора и за професије повезане с образовањем малолетних лица, укључујући и бригу о деци и предшколско васпитање и образовање, када то Република Србија тражи за своје држављане;

6) одговарајући доказ да особа поседује потребан ниво знања српског језика за потребе обављања професије у Републици Србији, у случају професија које могу имати последице на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са чланом 10. овог закона;

7) потврду о природи и трајању делатности издату од надлежног тела државе чланице пословног настањења за професије које су обухваћене аутоматским системом признавања на основу претходног професионалног искуства из члана 25. овог закона и које су на попису регулисаних професија за које је потребна претходна провера оспособљености у складу са чланом 85. овог закона.

Лице из става 1. овог члана дужно је да пријави надлежном телу сваку промену околности из става 3. овог члана, а на основу које му је омогућено да пружа услуге обављањем регулисане професије у Републици Србији.

Подношењем изјаве из става 2. овог члана, лице добија право приступа професији, односно пружања услуга на подручју Републике Србије.

На захтев надлежног тела, лице из става 1. овог члана дужно је, уколико постоје оправдани разлози, осим докумената из ст. 2. и 3. овог члана, да достави и друга документа, ако се такви документи захтевају и од држављана Републике Србије и није могуће прибавити их на други начин.

На основу изјаве из става 2. овог члана, надлежно тело може одобрити привремену регистрацију лицу из става 1. овог члана, а поступак привремене регистрације не може утицати на почетак пружања услуга нити на било који начин ограничити пружање услуга у Републици Србији и не може имати за последицу додатне трошкове за то лице.

ЕУ потврда

Члан 8.

ЕУ потврда издаје се правном или физичком лицу с пословним настањењем у Републици Србији које у држави потписници ЕЕП-а жели да пружа услуге, а подносилац захтева за издавање ЕУ потврде може да буде:

1) правно или физичко лице, с пословним настањењем у Републици Србији, које је обављало или обавља делатност, односно професију на подручју Републике Србије, а које намерава да у другој држави потписници ЕЕП-а обавља регулисану професију или

2) правно или физичко лице, с пословним настањењем у Републици Србији, које намерава да у другој држави потписници ЕЕП-а обавља професију коју је обављало у Републици Србији најмање годину дана у оквиру десет година пре пружања услуга, у случају да иста професија није регулисана у Републици Србији, али је регулисана у држави домаћину.

ЕУ потврдом се доказује да је лице из става 1. овог члана пословно настањено у Републици Србији и да у тренутку издавања потврде нема, чак ни привремено, забрану обављања професије, односно делатности.

Надлежно тело за издавање ЕУ потврде је тело или струковна организација или институција која је посебним прописима овлашћена за вођење одговарајућег регистра и издавање потврда.

Министар надлежан за послове образовања ће, у сарадњи са министром надлежним за послове рада, подзаконским актом прописати начин издавања ЕУ потврде и утврдити попис надлежних тела за издавање ЕУ потврда у Републици Србији.

Професионални назив пружаоца услуга

Члан 9.

Услуга се обавља под професионалним називом који постоји у прописима државе чланице пословног настањења, ако такав назив постоји у тој држави за професију о којој је реч.

Професионални назив се наводи на службеном језику или на једном од службених језика државе чланице пословног настањења тако да се избегне могућа замена с професионалним називом који постоји у прописима Републике Србије.

У случају да у држави чланици пословног настањења не постоји професионални назив, лице је дужно да наведе назив који је стекло након завршетка формалног образовања, на службеном језику или на једном од службених језика државе потписнице ЕЕП-а.

У случајевима обављања регулисаних професија из главе IV. овог закона, услуга се обавља под професионалним називом који постоји у прописима Републике Србије.

Провера професионалних квалификација

Члан 10.

У случају професија које могу утицати на јавно здравље и сигурност примаоца услуга, а не ради се о обављању делатности наведених у Прилогу IV. Директиве кад лице испуњава услове из чл. 25–28. овог закона, нити о професијама из члана 29. овог закона, надлежно тело може проверити професионалне квалификације лица пре првог пружања услуга.

Претходна провера из става 1. овог члана могућа је само када је сврха провере оправдана и у оној мери у којој се осигурава да због неодговарајућих професионалних квалификација лица не дође до озбиљног нарушавања здравља или сигурности примаоца услуга, као и када та провера не прекорачује сврху пружања услуга.

Надлежно тело ће у року од месец дана од пријема ЕУ потврде и докумената из члана 7. овог закона донети решење којим ће лице ослободити провере професионалне квалификације или упутити у поступак провере професионалне квалификације.

Надлежно тело ће утврдити лицу обавезу провере професионалних квалификација из става 2. овог члана, ако се после завршеног поступка провере професионалне квалификације утврди да постоји значајна разлика између професионалних квалификација лица и професионалних квалификација које су предуслов за приступ и обављање професије у Републици Србији и да је та разлика таква да је штетна за јавно здравље и сигурност примаоца услуга и да се не може надокнадити постојећим знањима, вештинама и компетенцијама и професионалним искуством лица.

Код професија које могу имати утицаја на јавно здравље и сигурност примаоца услуга, надлежно тело које, у поступку провере из става 1. овог члана, утврди да постоји значајна разлика између професионалних квалификација лица које су предуслов за приступ и обављање професије у Републици Србији и да то проузрокује штету за јавно здравље и сигурност

примаоца услуга, дужно је да омогући лицу да покаже да је стекао знања, вештине и компетенције које недостају.

Надлежно тело дужно је да лицу пружи могућност из става 5. овог члана у року од месец дана од дана доношења решења из става 3. овог члана.

У случају да надлежно тело не поступи у роковима из ст. 3. и 6. овог члана, лице може да пружа услугу у Републици Србији.

Против решења надлежног тела лице има право жалбе надлежном министарству. Против решења надлежног министарства лице нема право жалбе, али може покренути управни спор пред Управним судом Републике Србије.

У случају да надлежно тело призна професионалну квалификацију за обављање регулисане професије која може имати последице по јавно здравље и сигурност, лице пружа услугу под професионалним називом који се користи у Републици Србији.

Престанак права пружања услуга

Члан 11.

Лице губи могућност пружања услуге обављањем регулисане професије у Републици Србији, у складу са овим законом и нема право да остане привремено регистрован:

1) ако успостави пословно настањење за обављање регулисане професије у Републици Србији,

2) ако му је у складу са одлуком надлежног тела у држави чланици пословног настањења укинута право пословног настањења или му је бар привремено забрањено обављање те професије у тој држави.

Подаци који се дају примаоцима услуга

Члан 12.

У случају кад се услуга у Републици Србији пружа на основу професионалног назива државе чланице пословног настањења, односно на основу формалних квалификација лица, надлежно тело може да тражи да лице поднесе примаоцу услуга било који или све следеће податке:

1) ако је лице регистровано у судском или другом јавном регистру, назив регистра у коме је регистрован, његов матични број или средства идентификације исте снаге, садржана у том регистру;

2) ако делатност подлеже одобрењу у држави чланици пословног настањења, назив и адресу надлежног надзорног тела;

3) назив било које струковне организације, другог надлежног тела или организације код које је лице регистровано;

4) професионални назив, или кад такав назив не постоји, формалне квалификације лица и државу потписницу ЕЕП-а у којој их је стекао;

5) уколико лице обавља делатност која подлеже порезу на додату вредност (ПДВ), идентификациони број у складу са посебним прописом;

6) појединости о осигурању или другом средству личне или колективне заштите, које се односе на професионалну одговорност.

III. ПРИЗНАВАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА У ЦИЉУ ОСТВАРИВАЊА ПРАВА НА ПОСЛОВНО НАСТАЊЕЊЕ

Општи систем признавања професионалних квалификација

Члан 13.

Општи систем признавања професионалних квалификација примењује се у случајевима када се не може применити систем признавања професионалног искуства, односно систем аутоматског признавања квалификација и у случајевима када подносилац захтева због посебних и ванредних разлога не испуњава услове утврђене системом признавања професионалног искуства или аутоматског признавања квалификација.

Нивои професионалних квалификација

Члан 14.

Професионалне квалификације разврставају се на нивое А, Б, В, Г и Д, а доказују се следећим исправама:

Ниво А – потврђује се доказом о формалној квалификацији, односно потврдом о оспособљености коју је издало надлежно тело у матичној држави потписници ЕЕП-а, на основу:

1) завршеног програма стручног оспособљавања који није део образовања којим се стиче сведочанство или диплома из нивоа Б, В, Г и Д овог члана; посебног испита без претходног оспособљавања; радног искуства стеченог током обављања професије с пуним радним временом у држави потписници ЕЕП-а током три узастопне године или истог трајања са скраћеним радним временом (повремено) током претходних 10 година, или

2) завршеног општег основног или средњег образовања, које потврђује да је лице стекло општа знања.

Ниво Б – доказује се дипломом, сведочанством, односно уверењем којим се потврђује да је лице завршило средње образовање:

1) опште, после којег следе студије или стручно оспособљавање, осим оног наведеног у нивоу В и/или приправничка или стручна пракса која се захтева уз то образовање;

2) техничко или стручно, после којег, када је то потребно, следи наставак студија или стручно оспособљавање као што је наведено у нивоу А тачка 1), и/или приправничка или стручна пракса потребна за то образовање, односно оспособљавање.

Ниво В – доказује се дипломом, односно другом јавном исправом која потврђује:

1) успешно завршен програм образовања после средњошколског, различит од оног наведеног у нивоима Г и Д, у трајању од најмање једне године или у одговарајућем трајању повремено, с тим да је један од услова као опште правило успешно завршен програм средњег образовања који омогућава упис на програм високог образовања или завршен истоветан програм средњег образовања, као и стручно оспособљавање које може бити услов за тај програм након завршетка средњег образовања, или

2) програма образовања и оспособљавања или

3) у случају регулисаних професија, стручног оспособљавања с посебном структуром, којим се стичу компетенције изнад нивоа Б из тачке 2), и

које је једнако нивоу програма стручног оспособљавања из тачке 1) тог нивоа, ако такво образовање или оспособљавање пружа упоредив стручни стандард и ако се њиме припрема лице за упоредив степен одговорности и функција, под условом да је уз диплому приложена потврда коју је издала матична држава потписница ЕЕП-а.

Ниво Г – доказује се дипломом која потврђује успешно завршено образовање после средњошколског у трајању од најмање три и највише четири године, или истог трајања кад се одвија повремено, које може бити изражено ЕСПБ бодовима, стеченим на универзитету, другој високошколској или некој другој установи на истом нивоу, и када је потребно, успешан завршетак стручног оспособљавања које је обавезно уз такво образовање.

Ниво Д – доказује се дипломом којом се потврђује да је лице успешно завршило најмање четворогодишње студије после средњег образовања или истог трајања када се одвија повремено, које може бити изражено ЕСПБ бодовима, стеченом на универзитету или високошколској установи или некој другој установи истог нивоа и, када је то потребно, успешан завршетак стручног оспособљавања које је обавезно уз такво образовање.

Надлежно тело на захтев кандидата или надлежног тела државе потписнице ЕЕП-а потврђује ниво професионалне квалификације на основу доказа из овог члана.

Једнаки ниво професионалних квалификација

Члан 15.

Надлежно тело признаће исти ниво професионалне квалификације из члана 14. овог закона, ако кандидат достави доказ о професионалној квалификацији на основу којег у држави потписници ЕЕП-а остварује право приступа професији и обављању професије, односно припрема га за обављање професије, и то:

- 1) који је издало надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а и
- 2) којим се потврђује да је успешно завршио програм оспособљавања и усавршавања, који је саставни део образовног програма, односно ван њега, на подручју државе потписнице ЕЕП-а и који је признат у тој држави потписници ЕЕП-а као једнак ниво.

Изузетно од става 1. овог члана надлежно тело признаће исти ниво професионалне квалификације и у случају да та квалификација не испуњава услове садржане у прописима који су на снази у матичној држави потписници ЕЕП-а, али се тим прописима државе потписнице ЕЕП-а кандидату гарантују стечена права за бављање и могућност бављења професијом.

Став 2. овог члана примењује се и у случају када матична држава потписница ЕЕП-а повиси ниво потребан за приступ професији и бављење том професијом, и ако кандидат користи стечена права после завршетка оспособљавања које не задовољава услове новог нивоа, на основу прописа који су на снази у матичној држави потписници ЕЕП-а.

У случају из става 3. овог члана, надлежно тело признаће претходно оспособљавање као да одговара нивоу новог оспособљавања.

Услови признавања

Члан 16.

Ако су приступ регулисаној професији или бављење том професијом у Републици Србији условљени одређеним професионалним квалификацијама,

надлежно тело ће дозволити приступ тој професији и бављење том професијом под истим условима који су прописани за домаће држављане, кандидату који је:

1) стекао професионалну квалификацију у некој од држава потписница ЕЕП-а и има потврду о оспособљености или доказ о формалној квалификацији који тражи та држава чланица за приступ или обављање регулисане професије;

2) обављао ту професију са пуним или непуним радним временом у укупном трајању од најмање једне године у последњих десет година у држави потписници ЕЕП-а у којој та професија није регулисана, под условом да поседује једну или више потврда о оспособљености или доказа о формалној квалификацији из члана 14. овог закона, које је издало надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а у којој та професија није регулисана.

Потврда о оспособљености или доказ о формалној квалификацији морају испуњавати следеће:

- 1) да их издају надлежна тела државе потписнице ЕЕП-а;
- 2) да потврђују да је кандидат припремљен за обављање те професије.

Надлежно тело не може захтевати једногодишње професионално искуство из става 1. тачка 2. овог члана, ако доказ о формалној квалификацији који кандидат поседује потврђује регулисано образовање и оспособљавање у матичној држави потписници ЕЕП-а која је издала доказ.

Изузетно, надлежно тело је дужно да прихвати ниво професионалне квалификације које у складу са чланом 14. овог закона потврђује матична држава потписница ЕЕП-а.

Надлежно тело не може захтевати једногодишње професионално искуство из става 1. овог члана, ако доказ о формалној квалификацији који кандидат поседује потврђује регулисано образовање и оспособљавање на нивоу професионалних квалификација из члана 14. овог закона.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана и члана 17. овог закона, надлежно тело може одбити приступ и обављање професије на подручју Републике Србије кандидату који поседује потврду о оспособљености из члана 14. овог закона, у случају да се за приступ и обављање те професије у Републици Србији захтева професионална квалификација наведена у члану 14. за ниво Д овог закона.

Изузеци од општег и аутоматског система признавања

Члан 17.

Општи систем признавања професионалних квалификација односи се на све професије које нису обухваћене признавањем професионалног искуства, нити аутоматским признавањем квалификација, и на случајеве када кандидат не испуњава услове за признавање професионалног искуства и аутоматско признавање квалификација, и то:

1) на делатности наведене у Прилогу IV. Директиве кад кандидат не испуњава услове за признавање професионалног искуства,

2) на докторе медицине, докторе медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте, када кандидат не испуњава услове за признавање професионалног искуства,

3) на архитекте, када кандидат поседује доказ о формалној квалификацији који није наведен у Прилогу V. Директиве, о признавању

професионалне квалификације архитекте на основу минималних услова образовања,

4) на докторе медицине, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте који имају доказ о формалној квалификацији специјалиста, који морају проћи оспособљавање за доделу назива доктор медицине, медицинска сестра опште неге, доктор денталне медицине, доктор ветеринарске медицине, архитекта и магистар фармације, не доводећи у питање аутоматско признавање квалификација и стечена права, а искључиво у сврху признавања одговарајуће специјализације,

5) на медицинске сестре опште неге и специјализоване медицинске сестре које имају доказ о формалној квалификацији за специјализацију одређене гране, а које морају проћи оспособљавање да би добиле назив медицинска сестра опште неге када траже признавање у другој држави потписници ЕЕП-а, у којој одговарајуће професионалне делатности обавља специјализована медицинска сестра без оспособљености за делатност медицинске сестре опште неге,

6) на специјализоване медицинске сестре без оспособљености за делатност медицинске сестре опште неге, када траже признавање у другој држави потписници ЕЕП-а у којој одговарајуће професионалне делатности обављају медицинске сестре опште неге, специјализоване медицинске сестре без оспособљености за делатност медицинске сестре опште неге или специјализоване медицинске сестре које поседују доказ о формалној квалификацији за специјализацију, а које морају проћи оспособљавање за доделу назива медицинска сестра опште неге,

7) на кандидате који испуњавају услове наведене у члану 16. став 2. овог закона.

Поступак за признавање професионалних квалификација по општем и аутоматском систему признавања

Члан 18.

Поступак признавања професионалних квалификација по општем и аутоматском систему признавања, спроводе тела чија је надлежност утврђена посебним прописима.

Услови за признавање професионалних квалификација за обављање одређене регулисане професије у сврху пословног настањења, као и детаљнија правила за слободно пружање услуга на привременој или повременој основи на основу професионалних квалификација, прописују се посебним законом или подзаконским актом надлежног министарства или општим актима тела овлашћених законом.

Став 1. овог члана не односи се на регулисане професије из главе IV. овог закона код којих се професионалне квалификације признају према начелу аутоматског признавања квалификација.

Додатни услови за признавање професионалних квалификација и начин испуњавања тих услова за држављане из члана 3. став 3. овог закона, могу се регулисати посебним законом или подзаконским актом надлежних министарстава, односно општим актима законом овлашћених тела.

У оквиру спровођења поступка из става 1. овог члана, надлежна тела:

1) примају захтеве за признавање професионалних квалификација, воде поступак и издају решења;

2) одређују особу задужену за попуњавање базе података подацима из свог делокруга;

3) обавештавају заинтересована лица о условима за признавање професионалних квалификација;

4) једанпут годишње достављају извештај о спровођењу овог закона и статистички приказ донетих решења националном координатору из члана 87. овог закона;

5) обављају и друге послове утврђене посебним прописима.

Члан 19.

Поступак се покреће захтевом кандидата који се подноси надлежном телу.

Захтев из става 1. овог члана мора да садржи:

1) доказ о држављанству кандидата и

2) доказ о испуњености услова за признавање професионалних квалификација (потврда о оспособљености, доказ о формалној квалификацији и о професионалном искуству, када је то потребно).

Уз доказе из става 2. овог члана надлежно тело може затражити од кандидата да достави и друге доказе у складу са Прилогом VII. Директиве.

У случају оправдане сумње, надлежно тело може да затражи од надлежних тела државе потписнице ЕЕП-а потврду о аутентичности доказа из става 2. тачка 2) овог члана, издатих у другој држави потписници ЕЕП-а.

У случају оправдане сумње, када је доказ о формалној квалификацији издало надлежно тело једне државе потписнице ЕЕП-а, а укључује оспособљавање у потпуности или делимично стечено у организацији законом установљеној на територији друге државе потписнице ЕЕП-а, надлежно тело има право од надлежног тела државе потписнице ЕЕП-а, која је издала доказ, да потврди његово порекло на тај начин што ће утврдити:

1) да ли је програм оспособљавања у надлежној организацији, која је обавила оспособљавање, формално потврдило надлежно тело у држави потписници ЕЕП-а која је издала доказ;

2) да ли је доказ о формалној квалификацији једнак оном који би био издат да је програм оспособљавања у потпуности остварен у држави потписници ЕЕП-а која је издала доказ;

3) да ли доказ о формалној квалификацији даје једнака професионална права на територији државе потписнице ЕЕП-а која је издала доказ.

У случају оправдане сумње, надлежно тело може од надлежног тела матичне државе потписнице ЕЕП-а путем ИМИ система из члана 88. овог закона да затражи потврду да кандидат нема прекид или забрану обављања професије због теже повреде правила струке или због осуде за кривично дело повезано са обављањем професионалне делатности.

У случају пријема непотпуне документације надлежно тело у року од месец дана од дана пријема захтева из става 1. овог члана, писаним путем обавештава кандидата и позива га да допуни документацију у року од 90 дана. Уколико подносилац захтева не достави допуну документације, надлежно тело ће одбацити захтев као непотпун, осим ако кандидат оправда разлоге пропуштања рока.

Захтев из става 1. овог члана и докази из става 2. тачка 2) овог члана подносе се у овереној копији и овереном преводу на српски језик. Остали докази из става 2. тачка 1) и става 3. овог члана подносе се у обичној копији и неовереном преводу.

У случају регулисаних професија код аутоматског признавања професионалних квалификација, доказ из става 2. тачка 2) овог члана подноси се у виду оверене копије и неовереног превода. Уколико кандидат није у могућности да поднесе оверену копију доказа, надлежно тело провериће садржај и аутентичност доказа у складу са одредбама главе IV. овог закона, користећи ИМИ систем.

Надлежно тело, ако је то оправдано, може захтевати електронски потпис, у складу са посебним прописима којима се регулише електронски потпис, за спровођење свих поступака који се спроводе електронским путем.

Мишљење надлежних тела

Члан 20.

Надлежно тело дужно је да донесе решење о захтеву кандидата и да га достави кандидату најкасније у року од три месеца од дана пријема потпуног захтева.

Рок из става 1. овог члана може се продужити највише за један месец, ако је то предвиђено посебним прописима који уређују услове за признавање професионалне квалификације.

У случају да поступак спроводи надлежно министарство, дужно је да у поступку признавања затражи мишљење надлежне струковне организације, или другог надлежног тела или организације, које су дужне да своје мишљење доставе најкасније у року од 15 дана од дана пријема таквог захтева. У супротном, надлежно министарство може да изда решење без таквог мишљења. Надлежно министарство у поступку може да затражи и мишљење одговарајуће образовне установе.

За издавање мишљења из става 3. овог члана надлежна струковна организација или друго надлежно тело или организација не може да тражи плаћање таксе или накнаду других трошкова.

Мишљење надлежне струковне организације или другог надлежног тела или организације из става 3. овог члана за надлежно министарство није обавезујуће.

Ако надлежно тело у поступку покренутом на уредан захтев кандидата не донесе решење о захтеву и не достави га кандидату у року из става 1. овог члана, односно у случају продужења у року из става 2. овог члана, сматраће се да је захтев кандидата усвојен. У том случају кандидат има право да од надлежног тела тражи доношење решења којим се утврђује да је захтев кандидата усвојен. Надлежно тело је обавезно да изда решење у року од осам дана од дана тражења.

Допунске мере - период прилагођавања и провера оспособљености

Члан 21.

Надлежно тело може у поступку признавања професионалне квалификације од кандидата који испуњава услове из члана 16. овог закона да затражи спровођење једне од допунских мера, и то:

- 1) период прилагођавања до три године или

2) проверу оспособљености.

Спровођење допунске мере из става 1. овог члана, надлежно тело може да затражи од кандидата ако:

1) оспособљавање које је прошао обухвата битно различите садржаје од оних које обухвата доказ о формалној квалификацији који је прописан у Републици Србији или

2) регулисана професија у Републици Србији садржи једну или више активности које не постоје у тој професији у матичној држави кандидата, а оспособљавање које се тражи у Републици Србији обухвата битно различите садржаје од садржаја које обухвата потврда о оспособљености или доказ о формалној квалификацији.

Надлежно тело упоређује документацију о професионалним квалификацијама кандидата са професионалним квалификацијама које су у Републици Србији прописане као услов за обављање одређене регулисане професије. Ако на основу тог поређења надлежно тело оцени да квалификације кандидата не одговарају, односно да постоје битне разлике између професионалних квалификација кандидата и професионалних квалификација које су прописане за обављање регулисане професије у Републици Србији, закључком позива кандидата да се у року од 30 дана писмено изјасни о избору једне од допунских мера из става 1. овог члана.

Надлежно тело доноси привремено решење којим се кандидату утврђује допунска мера из става 1. овог члана, а на основу избора кандидата из става 3. овог члана, у року од 60 дана од дана изјашњења кандидата о избору допунске мере.

У случају из става 4. овог члана, приликом одређивања допунске мере надлежно тело дужно је да поштује начело пропорционалности и да утврди да ли су компетенције које је кандидат стекао у држави потписници ЕЕП-а или трећој држави током свог професионалног искуства или у оквиру целоживотног образовања, такве природе да у потпуности или делимично обухватају битно различит садржај наведен у ставу 6. овог члана.

Битно различит садржај из става 2. овог члана подразумева садржај оспособљавања, односно стечене компетенције које су кључне за обављање професије, а оспособљавање кандидата је битно различито у погледу трајања или садржаја у односу на захтеве прописане у Републици Србији.

Члан 22.

Уколико је кандидат изабрао допунску меру из члана 21. став 1. тачке 1) овог закона надлежно тело дужно је да у привременом решењу:

1) одреди услове за период прилагођавања са могућим додатним образовањем или оспособљавањем;

2) именује ментора за надзор;

3) одреди критеријуме за оцену успешности прилагођавања у одређеном периоду.

Уколико је кандидат изабрао допунску меру из члана 21. став 1. тачке 2) овог закона надлежно тело дужно је да у привременом решењу:

1) утврди рок за проверу оспособљености (спровођење практичног и/или теоријског дела) којим се кандидату омогућава прва провера оспособљености у оквиру шест месеци од дана доношења привременог решења;

2) одреди попис образовних садржаја који подлежу провери оспособљености, а нису обухваћени кандидатовим доказима о формалној квалификацији, али су битни за обављање регулисане професије у Републици Србији.

Провера оспособљености из става 2. овог члана утврђује се упоређивањем образовања, односно оспособљавања које је за обављање регулисане професије прописано у Републици Србији и оног које се захтева у држави потписници ЕЕП-а у којој је кандидат стекао своје квалификације, односно из које долази. Провера оспособљености може обухватати образовне садржаје који су неопходни за обављање регулисане професије у Републици Србији и познавање правила струке, где је то примерено.

У случају да кандидат не задовољи на испиту провере оспособљености из става 2. овог члана, може поднети захтев за понављање провере оспособљености у року од 15 дана од дана од када није задовољио на провери оспособљености. Ако кандидат ни у поновљеном року не задовољи на провери оспособљености, надлежно тело ће решењем одбити захтев за признавање професионалне квалификације.

Детаљна правила којима се уређују допунске мере из члана 21. став 1. овог закона и висина накнаде трошкова спровођења допунске мере, утврђују се подзаконским актом надлежног тела, узимајући у обзир чињеницу да је кандидат носилац професионалне квалификације у матичној држави потписници ЕЕП-а.

Накнада трошкова спровођења допунске мере из става 5. овог члана, као и начин плаћања и расподеле накнаде, укључује трошкове додатног образовања или оспособљавања у периоду прилагођавања и трошкове спровођења провере оспособљености. Накнаду трошкова плаћа кандидат пре почетка обављања допунске мере, а накнада не сме да буде виша од накнаде која се за исту намену обављања професије утврђује за држављане Републике Србије и не сме прелазити стварне трошкове поступка.

Члан 23.

Изузетно, кандидат нема право избора допунске мере и надлежно тело одређује привременим решењем допунску меру у случају:

1) кад обављање професије захтева прецизно познавање правног система и позитивних прописа Републике Србије и када је саветовање и/или помоћ у вези са познавањем правног система и позитивних прописа Републике Србије стални и битни садржај обављања регулисане професије,

2) када кандидат поседује квалификацију на нивоу из члана 14. за ниво А овог закона, а за обављање наведене професије у Републици Србији се захтева квалификација на нивоу В из члана 14. овог закона или

3) када кандидат поседује квалификацију на нивоу Б из члана 14. овог закона, а за обављање наведене професије у Републици Србији се захтева квалификација на нивоу Г или Д из члана 14. овог закона.

Надлежно тело може привременим решењем одредити спровођење обе допунске мере из члана 21. став 1. овог закона и кандидат нема право избора допунске мере у случају када поседује квалификацију на нивоу А из члана 14. овог закона, а за обављање професије у Републици Србији се захтева квалификација на нивоу Г из члана 14. овог закона.

Привременим решењем детаљно ће се образложити зашто је одређена конкретна допунска мера и садржаће информације о потребном нивоу

професионалне квалификације за обављање регулисане професије у Републици Србији и о нивоу професионалне квалификације коју поседује кандидат према члану 14. овог закона, као и појединости о битно различитом садржају због којих је допунска мера одређена и разлоге зашто се те разлике не могу надокнадити компетенцијама стеченим у матичној држави потписници ЕЕП-а.

Против привременог решења надлежног тела кандидат има право жалбе надлежном министарству. Против привременог решења надлежног министарства кандидат нема право жалбе, али може покренути управни спор пред Управним судом Републике Србије.

Члан 24.

Надлежно тело је дужно да кандидату у свим фазама поступка признавања професионалних квалификација даје потребне информације и омогући увид у целокупну документацију.

За поднеске и управне радње обављене у складу са овим законом плаћа се такса у складу са прописима којима се уређују административне таксе, а плаћа је кандидат при подношењу поднеска.

Признавање професионалног искуства

Члан 25.

У случају када је код одређених делатности за признавање одређене професионалне квалификације довољно професионално искуство које показује опште и/или стручно знање и вештине, надлежно тело може кандидату признати претходно бављење том делатношћу у другој држави потписници ЕЕП-а као довољан доказ о оспособљености.

Ако се утврде битне разлике у оствареним исходима учења и припадајућим знањима, вештинама и компетенцијама кандидата које је стекао у матичној држави потписници ЕЕП-а, укључујући и опште и/или стручно знање и вештине, односно професионално искуство, надлежна тела могу да затраже додатно оспособљавање или проверу оспособљености.

У случају делатности из Прилога IV. Директиве када кандидат не испуњава услове из чл. 25–28. овог закона, његове професионалне квалификације подлежу поступку признавања по општем систему.

Делатности за које се признаје професионално искуство

Члан 26.

У случају делатности наведених у попису V. Прилога IV. Директиве, надлежно тело признаће претходно бављење том делатношћу у другој држави потписници ЕЕП-а као доказ оспособљености, ако се кандидат том делатношћу претходно бавио:

1) шест узастопних година самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву,

2) три узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, кад кандидат докаже да је прошао оспособљавање у трајању од најмање три године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,

3) четири узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, кад кандидат докаже да је прошао оспособљавање у трајању од најмање две године за делатност о којој је реч,

што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,

4) три узастопне године самостално (као самозапослени), кад кандидат докаже да се бавио делатношћу о којој је реч самостално (као самозапослени) током најмање пет година, или

5) пет узастопних година на извршним функцијама од којих је најмање три године био ангажован за техничке послове и одговорности најмање једног дела привредног друштва, кад кандидат докаже да је за делатност о којој је реч претходно прошао оспособљавање од најмање три године, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело.

У случајевима из става 1. тач. 1) и 4) овог члана бављење делатношћу није се смело завршити пре више од десет година рачунајући од датума кад је кандидат поднео потпун захтев надлежном телу.

Став 1. тачка 5) овог члана не односи се на регистровање фризерске делатности по Међународном стандарду индустријске класификације свих економских делатности („ISIC“).

Члан 27.

У случају делатности наведених у попису II. Прилога IV. Директиве, надлежно тело признаће претходно бављење том делатношћу у другој држави потписници ЕЕП-а као доказ оспособљености ако се кандидат том делатношћу претходно бавио:

1) пет узастопних година самостално (као самозапослени) или као одговорно лице у привредном друштву,

2) три узастопне године самостално (као самозапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, ако кандидат докаже да је за делатност о којој је реч претходно прошао оспособљавање од најмање три године, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,

3) четири узастопне године самостално (као самозапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, кад кандидат докаже да је за делатност о којој је реч претходно завршио оспособљавање од најмање две године, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,

4) три узастопне године самостално (као самозапослени), ако кандидат докаже да се бавио делатношћу о којој је реч самостално (као самозапослени) током најмање пет година,

5) пет узастопних година самостално (као самозапослени), ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање у трајању од најмање три године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело или

6) шест узастопних година самостално (као самозапослени), ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање у трајању од најмање две године за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело.

У случајевима из става 1. тач. 1) и 4) овога члана бављење делатношћу није смело да се заврши пре више од десет година рачунајући од датума кад је кандидат поднео потпун захтев надлежном телу.

Члан 28.

У случају делатности из пописа III. Прилога IV. Директиве, надлежно тело признаће претходно бављење том делатношћу у другој држави чланици као доказ оспособљености за обављање такве делатности, ако се кандидат том делатношћу претходно бавио:

1) три узастопне године самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву,

2) две узастопне године, самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело,

3) две узастопне године, самостално (као samozапослени) или као одговорно лице у привредном друштву, ако кандидат докаже да се бавио делатношћу о којој је реч самостално најмање три године или

4) три узастопне године, на основу запослења, ако кандидат докаже да је претходно прошао оспособљавање за делатност о којој је реч, што потврђује јавном исправом коју је признала држава потписница ЕЕП-а или чију је пуну ваљаност оценило надлежно тело.

У случајевима из става 1. тач. 1) и 3) овог члана бављење делатношћу није смело да се заврши пре више од десет година рачунајући од датума кад је кандидат поднео потпун захтев надлежном телу.

IV. АУТОМАТСКО ПРИЗНАВАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА

Заједничке одредбе

Члан 29.

Докази о професионалној квалификацији за доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине и архитекте које су издале државе потписнице ЕЕП-а, из Прилога V. Директиве (за доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине и архитекте) имају једнаку вредност као докази о професионалној квалификацији који су издати у Републици Србији, и признају се по начелу аутоматског признавања професионалних квалификација.

Докази о професионалној квалификацији доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине, архитекте, имају исту вредност ако су их издала надлежна тела која издају доказе о професионалној квалификацији државе потписнице ЕЕП-а, и ако су им приложени, када је потребно, документи наведени у тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.2.1, 5.2.2, 5.3.1, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.1, 5.4.2, 5.6.1, 5.6.2, 5.7.1. и 5.7.2. из Прилога V. Директиве.

Захтев кандидата за приступ и обављање регулисане професије из ове главе закона, на основу доказа о професионалној квалификацији доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магитра фармације, доктора ветеринарске медицине, архитекте, решава се у поступку прописаном чл. 18–24. овог закона.

У случајевима оправдане сумње, надлежно тело може тражити од надлежних тела државе потписнице ЕЕП-а потврду да кандидат испуњава минималне услове оспособљавања наведене у овом закону.

Одредбе става 1. овог члана немају утицаја на одредбе о стеченим правима из овог закона.

Докази о професионалној квалификацији доктора медицине, које су државе потписнице ЕЕП-а издале држављанима других држава потписница ЕЕП-а, исте су вредности као докази о професионалној квалификацији доктора медицине специјалисте ради приступа делатности примарне здравствене заштите у Републици Србији, признају се по начелу аутоматског признавања професионалних квалификација и не утичу на стечена права доктора медицине.

Докази о професионалној квалификацији бабице, из тачке 5.5.2. Прилога V. Директиве, биће аутоматски признати уколико су испуњени услови прописани чланом 41. став 1. Директиве.

Начело аутоматског признавања професионалних квалификација примењује се на доказе о професионалној квалификацији издате у државама потписницама ЕЕП-а за архитекте из тачке 5.7.1. Прилога V. Директиве, којима се доказује завршено оспособљавање започето најраније током референтне академске године из тачке 5.7.1. Прилога V. Директиве.

Начело аутоматског признавања професионалних квалификација у Републици Србији примењује се искључиво ради приступа професионалним делатностима и њиховом обављању од стране доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, бабице, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, магистра фармације, доктора ветеринарске медицине који поседују јавну исправу која доказује професионалну квалификацију из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. или 5.6.2. Прилога V. Директиве, односно која потврђује да је особа током свог оспособљавања, када је то потребно, стекла потребна знања, вештине и компетенције.

Надлежно тело Републике Србије издаће потврду доктору медицине, доктору медицине специјалисти, медицинској сестри опште неге, бабици, доктору денталне медицине, магистру фармације који поседују јавну исправу која доказује формалну квалификацију из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, којом се потврђује да је лице током свог оспособљавања, када је то потребно, стекло потребна знања, вештине и компетенције прописане овим законом.

Уколико дође до измена потребних знања, вештина и компетенција предвиђених одредбама о минималном оспособљавању за професионалне делатности из става 9. овог члана, Република Србија омогућиће благовремено признавање таквих квалификација на свом подручју у складу с начелом аутоматског признавања професионалних квалификација.

Носиоци професионалних квалификација имају право и обавезу да се стручно усавршавају, континуирано прате развој струке и науке и стичу нова

знања, вештине и компетенције. Стални професионални развој обухвата технички, научни, регулаторни и етички развој и носиоце професионалних квалификација треба мотивисати да учествују у целоживотном учењу релевантном за њихову професију.

Члан 30.

Република Србија обавештава Европску комисију о законима и другим прописима у вези са издавањем доказа о професионалној квалификацији из области регулисаних професија уређених овим законом.

Република Србија обавештава државе потписнице ЕЕП-а о јавној исправи којом се на њеном подручју доказује професионална квалификација лица која обављају регулисану професију архитекта.

Надлежно тело путем ИМИ система обавештава Европску комисију о законима и другим прописима у вези са издавањем доказа о професионалним квалификацијама у професијама обухваћеним аутоматским признавањем.

Минимални услови оспособљавања

Доктор медицине

Члан 31.

Оспособљавање доктора медицине захтева поседовање јавне исправе о завршеном образовању које омогућава приступ универзитетским студијама медицине у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање доктора медицине обухвата завршетак универзитетских студија медицине у трајању од најмање пет година који може бити исказан у ЕСПБ бодовима и садржи најмање 5.500 сати теоријског и практичног образовања на универзитету или под надзором универзитета.

Члан 32.

Оспособљавањем доктора медицине потврђује се да је лице стекло следећа знања и вештине:

1) одговарајуће познавање науке на коме се заснива медицина и добро разумевање научних метода, укључујући начела биолошких функција, оцењивање научно утврђених чињеница и анализу података;

2) добро разумевање грађе, функција и понашања здравих и болесних лица, као и односа између здравственог стања човека и његовог физичког и друштвеног окружења;

3) одговарајуће познавање клиничких дисциплина и поступака које даје целовиту слику о душевним и телесним болестима, о медицини са становишта превенције, дијагнозе и терапије и о људском размножавању;

4) одговарајуће клиничко искуство у болничким здравственим установама под одговарајућим надзором.

Доктор медицине - специјалиста

Члан 33.

Специјалистичко оспособљавање доктора медицине захтева поседовање јавне исправе о завршеним универзитетским студијама медицине из члана 31. овог закона и испуњавање минималних услова специјалистичког оспособљавања.

Специјалистичко оспособљавање доктора медицине обухвата теоријску и практичну обуку на универзитету или у установи овлашћеној од министра

надлежног за послове здравља. Република Србија ће обезбедити да специјалистичко оспособљавање не траје мање од минималног предвиђеног у Прилогу V. тачке 5.1.3. Оспособљавање ће се спроводити под надзором надлежних органа или тела, а обухвата лично учешће специјализанта у активностима и одговорностима предвиђеним програмом специјализације.

Специјалистичко оспособљавање обавља се у пуној сатници и пуном обиму у установи овлашћеној од министра надлежног за послове здравља. Теоријски део програма обавља се у пуној сатници и пуном обиму на универзитету. Специјалистичко оспособљавање укључује и дежурства специјализанта у делу програма који је предмет специјализације и у обавези је да обавља све активности предвиђене програмом.

Минималне услове специјалистичког оспособљавања доктора медицине прописује министар надлежан за послове здравља.

Министар надлежан за послове здравља актом из става 4. овог члана може прописати делимично изузеће од делова програма специјалистичког оспособљавања доктора медицине из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве. Изузеће се примењује за сваки случај посебно, ако је наведени део програма специјалистичког оспособљавања већ обављен у оквиру другог програма специјалистичког оспособљавања из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве и ако је доктор медицине специјалиста стекао специјалистичку квалификацију у складу с програмом уписаним у Прилогу V. тачке 5.1.3. Директиве у Републици Србији или у једној од држава потписница ЕЕП-а.

Изузеће из става 5. овог члана може се одобрити за највише половину минималног трајања програма специјалистичког оспособљавања доктора медицине.

Доктор опште медицине - специјалиста

Члан 34.

Специјалистичко оспособљавање из опште медицине захтева поседовање доказа о завршеним универзитетским студијама медицине из члана 31. овог закона током којих је лице стекло потребна знања и вештине за обављање професије доктора медицине.

Специјализација опште медицине обухвата програм остварен:

- 1) у трајању од најмање три године са пуним радним временом;
- 2) под надзором тела надлежних за специјализацију у Републици Србији;
- 3) мањим делом теоријским, а већим делом практичним оспособљавањем;
- 4) најмање шест месеци у овлашћеној болничкој здравственој установи са одговарајућом опремом и услугама;
- 5) најмање шест месеци у овлашћеној ординацији опште медицине или овлашћеној здравственој установи у којој се пружа примарна здравствена заштита;
- 6) личним учествовањем у професионалним активностима и одговорностима лица са којима ради током специјализације;
- 7) у сарадњи са другим телима чији се рад односи на стручна питања опште медицине.

Доктор денталне медицине

Члан 35.

Приступ оспособљавању доктора денталне медицине захтева поседовање јавне исправе о завршеном образовању које омогућава приступ на универзитетске студије денталне медицине у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање доктора денталне медицине обухвата завршетак универзитетских студија денталне медицине, у трајању од најмање пет година, које може бити исказано одговарајућим ЕСПБ бодовима и садржи најмање 5.000 сати теоријског и практичног образовања. Програм обухвата најмање предмете из члана 36. овог закона, који се изводи на универзитету или другој установи високог образовања под надзором универзитета која обезбеђује образовање признатог једнаког степена или која је под надзором универзитета.

Доктору стоматологије са завршеним универзитетским студијама денталне медицине у Републици Србији надлежни универзитет издаће потврду о изједначавању назива доктор стоматологије с називом доктор денталне медицине.

Члан 36.

Студијски програм за доктора денталне медицине садржи најмање следеће предмете:

- 1) Основне предмете: Хемија, Физика, Биологија;
- 2) Медицинско-биолошке предмете и опште медицинске предмете: Анатомија, Ембриологија, Хистологија укључујући Цитологију, Физиологија, Биохемија (или Физиолошка хемија), Патолошка анатомија, Општа патологија, Фармакологија, Микробиологија, Хигијена, Превентивна медицина и епидемиологија, Радиологија, Физиотерапија, Општа хирургија, Општа медицина укључујући Педијатрију, Оториноларингологија, Дерматовенерологија, Општа психологија-психопатологија-неуропатологија, Анестезиологија;
- 3) Предмете непосредно повезане са денталном медицином: Протетика, Дентални материјали и опрема, Конзервативна дентална медицина, Превентивна дентална медицина, Анестезиологија и седација, Специјална хирургија, Специјална патологија, Клиничка пракса, Педодонција, Ортодонција, Пародонтологија, Радиологија у денталној медицини, Дентална оклузија и функција вилице, Струковно организовање, Етика и законодавство, Социјални аспекти праксе у денталној медицини.

Један или више предмета из става 1. овог члана могу се проучавати као део других дисциплина или у вези с њима.

Члан 37.

Оспособљавањем доктора денталне медицине лице стиче следећа знања и вештине:

- 1) одговарајуће познавање науке на коме се заснива дентална медицина и добро разумевање научних метода, укључујући начела биолошких функција, оцењивање научно утврђених чињеница и анализу података;
- 2) одговарајуће познавање грађе, физиологије и понашања здраве и болесне особе, као и утицаја природног и друштвеног окружења на здравствено стање човека у мери у којој ти чиниоци утичу на денталну медицину;

3) добро разумевање грађе, функција зуба, усне дупље, вилица и повезаних ткива, како здравих тако и болесних и њиховог односа с општим здравственим стањем и физичком и социјалном добробити пацијента;

4) одговарајуће познавање клиничких дисциплина и метода које даје докторима денталне медицине јасну слику о аномалијама, повредама и болестима зуба, усне дупље, вилица и повезаних ткива, о превентиви, дијагностици и терапеутској денталној медицини;

5) одговарајуће искуство под одговарајућим надзором.

Доктор денталне медицине квалификован је за активности које укључују превенцију, дијагностику и лечење аномалија и болести зуба, усне дупље и повезаних ткива.

Доктор денталне медицине - специјалиста

Члан 38.

Специјалистичко оспособљавање доктора денталне медицине захтева поседовање доказа о завршеним универзитетским студијама за доктора денталне медицине из чл. 35–37. овог закона и испуњавање минималних услова специјалистичког оспособљавања.

Специјалистичко оспособљавање доктора денталне медицине састоји се од теоријског и практичног оспособљавања које се спроводи у установи овлашћеној од министарства надлежног за послове здравља. Програми специјалистичког оспособљавања доктора денталне медицине трају минимално три године и спровode се у пуној сатници и пуном обиму под надзором министарства надлежног за послове здравља. Специјализант учествује у активностима и одговорностима предвиђеним програмом специјализације.

Минималне услове за обављање специјалистичког оспособљавања доктора денталне медицине прописује министар надлежан за послове здравља.

Магистар фармације

Члан 39.

Приступ оспособљавању магистра фармације захтева поседовање јавне исправе о завршеном образовању које омогућава приступ на универзитетске студије фармације у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање магистра фармације обухвата завршавање универзитетских студија фармације у трајању од најмање пет година, које може бити исказано у одговарајућим ЕСПБ бодовима, од чега минимално четири године теоријског и практичног образовања у пуној наставној сатници на универзитету или другој установи високог образовања признатог једнаког степена или установи која је под надзором универзитета и шест месеци стручног оспособљавања у јавној или болничкој апотеци, које се обавља у току или на крају формалног образовања.

Члан 40.

Студијски програм магистра фармације садржи најмање следеће предмете: Биологија биљака и животиња, Физика, Општа и неорганска хемија, Органска хемија, Аналитичка хемија, Фармацеутска хемија укључујући анализу лекова и медицинских средстава, Општа и примењена биохемија (медицинска), Анатомија и физиологија, Медицинска терминологија, Микробиологија, Фармакологија и фармакотерапија, Фармацеутска технологија, Токсикологија, Фармакогнозија, Законодавство и, када је примерено, Професионална етика.

Уравнотежен однос између теоријске и практичне наставе даје сваком предмету из става 1. овог члана довољан значај теорије да би се одржао универзитетски ниво образовања.

Члан 41.

Оспособљавањем магистра фармације лице стиче следећа знања и вештине:

- 1) одговарајуће познавање лекова и супстанци које се користе у производњи лекова;
- 2) одговарајуће познавање фармацеутске технологије и физичко-хемијско, биолошко и микробиолошко испитивање медицинских производа;
- 3) довољно познавање метаболизма и утицаја лекова и деловања токсичних супстанци и употреба медицинских производа;
- 4) одговарајуће знање за процену научних података у вези са лековима, како би се на основу овог знања могле пружити одговарајуће информације;
- 5) познавање прописа који регулишу фармацеутску делатност.

Члан 42.

Магистар фармације који има завршено оспособљавање из члана 39. овог закона обавља следеће послове, за које се могу прописати и додатни захтеви односно професионално искуство:

- 1) израда фармацеутских облика лекова;
- 2) производња и испитивање лека;
- 3) испитивање лекова у лабораторијима за испитивање лекова;
- 4) складиштење, чување и дистрибуција лекова на велико;
- 5) набавка, припрема, испитивање, складиштење, дистрибуција и издавање делотворних, квалитетних и безбедних лекова у јавним апотекама, односно апотекарским установама;
- 6) припрема, испитивање, складиштење и издавање делотворних, квалитетних и безбедних лекова у болничкој апотеци;
- 7) пружање информација и савета о лековима и о њиховој примереној употреби;
- 8) извештавање надлежних тела о нежељеним дејствима лекова и фармацеутских производа;
- 9) индивидуална подршка пацијенту који сам себи даје лекове;
- 10) допринос локалним и националним кампањама јавног здравља.

Члан 43.

Република Србија признаје доказ надлежног тела државе потписнице ЕЕП-а да је то лице запослено на пословима магистра фармације током периода потребног за стицање професионалног искуства неопходног за приступ професији магистра фармације.

Доказ из става 1. овог члана пропраћен је доказом о професионалној квалификацији за магистра фармације.

Надлежно тело не мора носиоцу професионалне квалификације признати доказ о професионалној квалификацији магистра фармације у сврху оснивања нове апотеке ако је водио апотеку мање од три године.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, надлежно тело може признати доказ о професионалној квалификацији магистра фармације ако је надлежно тело друге државе потписнице ЕЕП-а већ признало доказ о професионалној квалификацији магистра фармације у друге сврхе, под условом да је магистар фармације држављанин државе потписнице ЕЕП-а стварно и законито обављао апотекарску делатност најмање три узастопне године у тој држави чланици.

Медицинска сестра опште неге

Члан 44.

Приступ оспособљавању за медицинску сестру опште неге захтева поседовање једног од следећих доказа:

1) доказ о завршеном општем образовању у трајању од најмање 12 година у Републици Србији или у држави потписници ЕЕП-а, који издаје надлежна образовна установа, а којим се омогућава приступ универзитету или другој установи високог образовања;

2) доказ о завршеном општем образовању у трајању од најмање десет година у Републици Србији или држави потписници ЕЕП-а, који издаје надлежна образовна установа, а којим се омогућава приступ стручној школи за медицинске сестре опште неге.

Оспособљавање за медицинску сестру опште неге састоји се од најмање 4.600 сати теоријског и клиничког оспособљавања у пуној сатници током најмање три године стручног образовања или струковних студија, а које може бити исказано у одговарајућим ЕСПБ бодовима.

Трајање теоријског оспособљавања из става 2. овог члана представља најмање једну трећину, а трајање клиничког оспособљавања најмање једну половину минималног трајања оспособљавања и укључује најмање програм из члана 45. овог закона.

Надлежно тело може признати делимично изузеће од стручног образовања или струковних студија из става 2. овог члана, ако је носилац професионалне квалификације део свог оспособљавања стекао на програму образовања или студијама једнаког степена у Републици Србији или држави потписници ЕЕП-а.

Теоријско оспособљавање је део образовања за медицинске сестре опште неге током којег лица стичу стручно знање и вештине потребне у складу са чланом 47. овог закона. Оспособљавање спроводе наставници здравствене неге и други квалификовани наставници медицинског усмерења на универзитетима или високим струковним школама.

Клиничко оспособљавање је део образовања за медицинске сестре опште неге током којег лица уче, у тиму и у непосредном контакту са здравим и болесним појединцима и/или заједницом, организују пружање и процену потребне свеобухватне здравствене неге на основу стечених компетенција. Лица која се образују уче како да раде у тиму, воде тим и организују здравствену негу, што укључује њихово оспособљавање за организовање обуке о здравственој заштити за појединца, малу групу унутар здравствене установе или заједнице. Клиничко оспособљавање се обавља у болничким и другим здравственим установама и у заједници, под одговорношћу наставника здравствене неге, у сарадњи са другим квалификованим медицинским

сестрама опште неге, односно уз њихову помоћ. Остали здравствени радници могу учествовати у наставном процесу.

Стручне школе за медицинске сестре опште неге, универзитети и високе струковне школе које образују медицинске сестре опште неге одговорни су за координацију теоријске и клиничке наставе током целог образовног програма.

Члан 45.

Образовни програм за медицинске сестре опште неге садржи најмање следеће предмете:

1) теоријско образовање које се састоји од здравствене неге: природа и етика струке, општа начела здравља и неге, начела неге, а у односу на: општу и специјалистичку медицину, општу и специјалистичку хирургију, негу деце и педијатрију, негу породилља, ментално здравље и психијатрију, бригу о старима и геријатрију;

2) основни предмети: Анатомија и физиологија, Патологија, Бактериологија, Вирологија и Паразитологија, Биофизика, Биохемија и радиологија, Дијететика, Хигијена (превентивна медицина, здравствено образовање), Фармакологија;

3) друштвени предмети: Социологија, Психологија, Начела администрације, Начела поучавања, Социјално и здравствено законодавство, Правни аспекти неге;

4) клиничко образовање које се састоји од здравствене неге у односу на: општу и специјалистичку медицину, општу и специјалистичку хирургију, негу деце и педијатрију, негу породилје, ментално здравље и психијатрију, бригу о старима и геријатрију, негу у кући.

Један или више предмета из става 1. овог члана могу се проучавати као део других дисциплина или у вези с њима. Теоријско образовање вреднује се и координира с клиничким образовањем тако да се знања и вештине наведене у програму из става 1. овог члана могу усвојити на одговарајући начин.

Члан 46.

Оспособљавањем медицинске сестре опште неге лице стиче следећа знања и вештине:

1) одговарајуће познавање науке на коме се заснива општа нега, укључујући и довољно разумевање грађе, физиолошких функција и понашања здравих и болесних особа, као и односа између здравственог стања човека и његовог физичког и социјалног окружења;

2) одговарајуће познавање природе и етике професије и општих начела здравља и опште неге;

3) одговарајуће клиничко искуство стечено у болничким здравственим установама, у другим здравственим институцијама и у заједници, под надзором наставника здравствене неге у сарадњи са другим квалификованим медицинским сестрама опште неге, на местима где су број квалификованих здравствених радника и опрема примерени здравственој нези пацијената;

4) способност учешћа у практичном образовању здравственог особља и искуство у раду с њим;

5) искуство у раду са члановима осталих професија у здравственој делатности.

Члан 47.

Оспособљавањем медицинске сестре опште неге, завршетком универзитета, високе струковне школе или стручне школе, медицинска сестра опште неге мора да буде у стању да примени следеће компетенције:

1) самостално постављање дијагнозе потребне здравствене неге користећи важеће теоријско и клиничко знање и планирање, организовање и пружање здравствене неге за време лечења пацијената на основу стечених знања и вештина у складу са овим чланом ради побољшања стручног рада;

2) ефикасни тимски рад са другим учесницима у здравству, укључујући учествовање у стручном усавршавању радника на основу стечених знања и вештина у складу са овим чланом;

3) усмеравање појединаца, породица и група на здрав начин живота и бригу о себи на основу стечених знања и вештина у складу са овим чланом;

4) самостално покретање неодложних мера за спашавање живота и спровођење мера у кризним и опасним ситуацијама;

5) самостално давање савета, упутстава и подршке особама којима је потребна брига и њиховим ближњима;

6) самостално обезбеђивање квалитета и вредновање здравствене неге;

7) свеобухватна стручна комуникација и сарадња са стручњацима других професија у здравственој делатности;

8) анализа квалитета неге ради побољшања сопствене стручне праксе као медицинске сестре опште неге.

Бабице

Члан 48.

Приступ оспособљавању бабице захтева поседовање доказа о завршеном општем образовању у трајању од најмање 12 година које омогућава приступ универзитету или другој установи високог образовања у Републици Србији или другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање бабице минимално обухвата завршене најмање три године теоријског и практичног оспособљавања које може бити исказано одговарајућим ЕСПБ бодовима и које обухвата најмање 4.600 сати теоријског и практичног оспособљавања које се одвија у оквиру студија у пуној сатници. Клиничко оспособљавање траје најмање једну трећину програма.

Стручне и високе струковне школе које оспособљавају бабице одговорне су за координацију клиничке наставе током целог образовног програма.

Члан 49.

Образовни програм за бабице садржи најмање следеће предмете:

1) Теоријска и практична настава:

(1) Општи предмети: Основна анатомија и физиологија, Основна патологија, Основна бактериологија, Вирологија и паразитологија, Основна биофизика, Биохемија и радиологија, Педијатрија с посебним нагласком на новорођенчади, Хигијена, Здравствено васпитање, Превентивна медицина, Рано дијагностиковање болести, Исхрана и дијететика с посебним нагласком на жене, новорођенчад и бебе. Основна социологија и социомедицинска проблематика, Основна фармакологија, Психологија, Принципи и методе

поучавања, Здравствено и социјално законодавство и организација здравства, Професионална етика и професионално законодавство, Полно образовање и планирање породице, Законска заштита мајке и детета;

(2) Предмети специфични за делатности бабице: Анатомија и физиологија, Ембриологија и развој фетуса, Трудноћа, Порођај и пуерпериј, Гинеколошка и опстетрицијска патологија, Припрема за порођај и родитељство укључујући психолошке аспекте, Припреме за порођај (укључујући познавање и употребу техничке опреме у опстетрицији), Аналгезија, Анестезија и оживљавање, Физиологија и патологија новорођенчета, нега и надзор новорођенчета, Психолошки и социјални чиниоци;

2) Практично и клиничко оспособљавање, које се мора спроводити под одговарајућим надзором:

(1) саветовање трудница, укључујући најмање 100 предпорођајних прегледа;

(2) надзор и нега најмање 40 трудница;

(3) извођење најмање 40 порођаја, а ако се овај број не може постићи због малог броја породилђа, може се смањити на минимално 30 порођаја, уз услов асистирања код додатних 20 порођаја;

(4) активно учешће код карличног порођаја, ако то није могуће због недостатка карличних порођаја пракса се може спровести у симулираној ситуацији;

(5) извођење епизиотомије и увод у шивење рана укључује теоријску наставу и клиничку праксу; пракса шивења рана укључује шивење ране после епизиотомије и једноставне перинеалне лацерације и може се обавити у симулираној ситуацији;

(6) надзор и брига за 40 жена код којих постоји ризик повезан са трудноћом или трудовима или са постпорођајним периодом;

(7) надзор и нега (укључујући преглед) најмање 100 жена после порођаја и здраве новорођенчади;

(8) посматрање и нега новорођене деце која захтевају посебну негу, укључујући недоношчад, преношену новорођенчад, новорођенчад која имају премалу телесну тежину или која су болесна;

(9) здравствена нега код патолошких стања на подручју гинекологије и опстетриције;

(10) увод у здравствену негу на подручју медицине и хирургије укључује теоријску наставу и клиничку праксу.

Теоријско и практично оспособљавање се мора уравнотежити и координирати са клиничким оспособљавањем на такав начин да се стечена знања и искуства могу усвојити на одговарајући начин.

Клиничко оспособљавање остварује се радом у болничким одељењима или другим здравственим установама, који је одобрило надлежно тело. Део ове праксе, мора бити учествовање у активностима одељења у мери у којој те активности доприносе оспособљавању учењем о одговорностима повезаним са делатношћу бабица.

Члан 50.

Оспособљавањем бабица стиче следећа знања и вештине:

1) одговарајуће познавање науке на којој се заснивају послови бабице;

- 2) одговарајуће познавање етике професије и законодавства;
- 3) темељно познавање биолошких функција, анатомије и физиологије, опстетриције и неонатологије, односа стања између здравља и физичког и социјалног окружења човека и његовог понашања;
- 4) одговарајуће клиничко искуство у овлашћеним установама под надзором особа оспособљених за опстетрицију;
- 5) одговарајуће разумевање образовања здравствених радника и искуство у раду с њима.

Члан 51.

Оспособљавање бабице омогућава примену следећих компетенција:

- 1) примерено информисање и саветовање у вези с планирањем породице;
- 2) дијагностиковање трудноће и праћење нормалног тока трудноће, вршење прегледа за праћење развоја нормалног тока трудноће;
- 3) саветовање или упућивање на преглед потребан за најранију могућу дијагнозу ризичних трудноћа;
- 4) извођење програма за припрему родитеља и потпуна припрема за порођај, укључујући савете о хигијени и прехрани;
- 5) брига и помоћ мајци током порођаја и праћење стања фетуса у материци, одговарајућим клиничким методама и техничким средствима;
- 6) вођење спонтаних порођаја по потреби укључујући епизиотомију и, у хитним случајевима, карличног порођаја;
- 7) препознавање знакова који упозоравају на неправилност код мајке или детета, који траже упућивање на доктора медицине специјалисте, предузимање хитних мера у одсуству доктора медицине специјалисте, посебно ручно одстрањење плаценте које је праћено ручним прегледом материце;
- 8) преглед и нега новорођенчета уз предузимање свих иницијатива у случају потребе и извођење хитног оживљавања;
- 9) нега мајке и праћење њеног напретка у раздобљу после порођаја и давање свих потребних савета мајци о нези детета ради омогућавања оптималног напретка детета;
- 10) обављање лечења које пропише доктор медицине специјалиста гинекологије и опстетриције;
- 11) припрема потребних писаних извештаја.

Услови за признавање професионалних квалификација у делатности здравства признате од државе потписнице ЕЕП

Члан 52.

Одредбе које прописују минималне услове оспособљавања за професије у делатности здравства на одговарајући начин ће се узимати у обзир приликом вредновања квалификације у општем систему признавања професионалних квалификација.

У случају када је друга држава потписница ЕЕП-а држављанину државе потписнице ЕЕП-а већ признала квалификацију стечену ван територија ЕЕП-а, Република Србија ће признати наведену одлуку друге државе потписнице ЕЕП-а уз испуњење услова стварног и законитог обављања професионалне

делатности у здравству на територији Европске уније најмање три узастопне године унутар последњих пет година.

Доктор ветеринарске медицине

Члан 53.

Приступ оспособљавању за доктора ветеринарске медицине захтева поседовање јавне исправе која омогућава упис на одговарајуће студије на универзитету или другој установи високог образовања којима се признаје једнак степен у сврху таквих студија у Републици Србији или у другој држави потписници ЕЕП-а.

Оспособљавање за доктора ветеринарске медицине обухвата укупно најмање пет година редовних теоријских и практичних студија, које могу бити исказане у одговарајућим ЕСПБ бодовима, на универзитету или установи високог образовања које пружа оспособљавање за које је признат једнак степен или које је под надзором универзитета.

Члан 54.

Студијски програм за доктора ветеринарске медицине садржи најмање следећа наставна поља:

Основна наставна поља: Физика, Хемија, Биологија животиња, Биологија биљака, Биоматематика.

Специфична наставна поља:

1) Основне науке: Анатомија (укључујући хистологију и ембриологију), Физиологија, Биохемија, Генетика, Фармакологија, Фармација, Токсикологија, Микробиологија, Имунологија, Епидемиологија, Професионална етика;

2) Клиничке науке: Породиљство, Патологија (укључујући анатомску патологију), Паразитологија, Клиничка медицина и хирургија (укључујући анестезиологију), Клиничка предавања о различитим домаћим животињама, перади и другим животињским врстама, Превентивна медицина, Радиологија, Репродукција и поремећаји репродукције, Ветеринарско јавно здравство, Ветеринарско законодавство и форензична медицина, Терапеутика, Пропедеутика;

3) Производња животиња: Производња животиња, Исхрана животиња, Агрономија, Рурална економија, Узгој животиња, Ветеринарска хигијена, Етологија и заштита животиња;

4) Хигијена хране: Инспекцијски надзор и контрола хране за животиње или хране животињског порекла, Хигијена и технологија хране, Пракса (укључујући праксу на местима где се обављају клање и прерада прехранбених производа).

Члан 55.

Оспособљавањем за доктора ветеринарске медицине стичу се следећа знања и вештине:

1) примерено познавање науке на којој се заснива делатност доктора ветеринарске медицине и прописа Европске уније који се односе на те делатности;

2) примерено познавање грађе организма, понашања и физиолошких функција животиња и компетенције потребне за њихов гајење, храњење, добробит, репродукцију и хигијену уопште;

3) клиничке, епидемиолошке и аналитичке компетенције потребне за превенцију, дијагностику и лечење болести животиња, укључујући анестезију, асептичне операције и безболну смрт, било појединачно или у групама, укључујући посебно познавање болести преносивих на људе;

4) примерено познавање превентивне медицине, укључујући и познавање поступака који се односе на захтеве и сертифицивање;

5) примерено познавање хигијене и технологије за производњу, израду и стављање у промет хране за животиње или хране животињског порекла, намењене исхрани људи, укључујући компетенције потребне за разумевање и објашњавање добре праксе у том подручју;

6) примерена знања и вештине потребне за одговорну и разумну употребу ветеринарских лекова ради лечења животиња и обезбеђивање сигурности прехранбеног ланца и заштите околине.

Лицу које је завршило формално образовање за доктора ветеринарске медицине у Републици Србији, а намерава да обавља регулисану професију у другој држави потписници ЕЕП-а, издаће се доказ о професионалној квалификацији у складу с одредбама Директиве.

Доказ о професионалној квалификацији издаје надлежна образовна установа која је издала диплому о формалном образовању доктора ветеринарске медицине.

Члан 56.

Докази о професионалној квалификацији доктора ветеринарске медицине из тачке 5.4.2. Прилога V. Директиве који задовољавају минималне услове оспособљавања у сврху приступа професији доктора ветеринарске медицине и његовог обављања, једнаки су доказима о професионалној квалификацији који су издати у Републици Србији.

Докази о професионалној квалификацији из става 1. овог члана морају бити издати од надлежних тела држава потписница ЕЕП-а и, где је то примерено, приложити документе наведене у тачки 5.4.2. Прилога V. Директиве.

Архитекта

Члан 57.

Оспособљавање за архитектуру обухвата:

1) укупно најмање пет година студија на универзитету или упоредивој образовној установи, са успешно положеним завршним испитом, или

2) најмање четири године студија на универзитету или упоредивој образовној установи, са успешно положеним завршним испитом, уз приложену потврду о завршетку двогодишњег приправничког стажа у складу са чланом 59. став 2. овог закона.

Члан 58.

Архитектура мора да буде главни елемент студија из члана 57. овог закона. Студијски програм обухвата уравнотежено теоријско и практично оспособљавање и обезбеђује стицање следећих знања и вештина:

1) способност архитектонског пројектовања који испуњава естетске и техничке захтеве;

2) одговарајуће познавање историје и теорија архитектуре, као и повезаних уметности, технологија и хуманистичких наука;

3) познавање лепих уметности као утицаја на квалитет архитектонског пројектовања;

4) одговарајуће знање о урбанизму, урбанистичком и просторном планирању и вештинама укљученим у процес планирања;

5) разумевање односа између људи и објеката, између објеката и њиховог окружења, као и разумевање потребе да се објекти и простор међусобно прилагоде људским потребама и мерама;

6) разумевање професије и улоге архитекте у друштву, посебно при изради идејних решења који узимају у обзир друштвене факторе;

7) разумевање метода истраживања и припреме идејних решења за архитектонске пројекте;

8) разумевање пројекта конструкције објекта, те извођачких и инжењерских проблема везаних за пројектовање објекта;

9) одговарајуће познавање физичких проблема и технологија, као и функције објекта у циљу обезбеђења услова за унутрашњи комфор и заштиту од климатских утицаја у склопу одрживог развоја;

10) неопходне пројектантске вештине које омогућавају испуњавање захтева корисника у оквирима одређеним финансијским ограничењима и грађевинском регулативом;

11) одговарајуће знање о делатностима, организацијама, прописима и процедурама укљученим у реализацију архитектонског пројекта и интегрисање планова у целину планског система.

Члан 59.

Број година студија из члана 57. тачка 1) овог закона може да буде исказан у одговарајућим ЕСПБ бодовима.

Приправнички стаж из члана 57. тачка 2) овог закона обавља се после завршене прве три године студија. Најмање годину дана приправничког стажа је надоградња знања и вештина стечених током студија члана 57. став 1. овог закона. Приправнички стаж се одвија под надзором овлашћеног ментора или тела, а оцењује га надлежно тело.

Члан 60.

Изузетно од одредбе члана 57. овог закона, сматра се да су испуњене одредбе члана 29. овог закона и у случају оспособљавања које је део програма социјалних побољшања или ванредних студија, који испуњава захтеве из члана 58. овог закона, што се потврђује испитом из архитектуре који положи носилац професионалне квалификације који је седам или више година радио у подручју архитектуре, под надзором архитекте или архитектонског бироа.

Испит из става 1. овог члана мора бити на универзитетском нивоу образовања и једнак завршном испиту из члана 57. тачка 2) овог закона.

Члан 61.

У смислу овог закона, послови архитекте су послови који се редовно раде на основу професионалног назива: „архитекта”.

Држављани држава потписница ЕЕП-а, који су овлашћени да користе назив: „архитекта” у складу са законом који овлашћује надлежно тело државе потписнице ЕЕП-а да додели тај назив држављанима држава потписница ЕЕП-а који се посебно истичу квалитетом свог рада у подручју архитектуре,

сматраће се да задовољавају услове који се траже за обављање послова архитекте под професионалним називом: „архитекта”.

Доказ који тим носиоцима професионалне квалификације изда држава потписница ЕЕП-а, потврђује да носиоци професионалне квалификације обављају архитектонску делатност.

Заједнички оквир оспособљавања

Члан 62.

Стручна организација, надлежно тело или национални координатор у чијем је делокругу одређена регулисана професија могу поднети предлоге за заједнички оквир оспособљавања који испуњава услове које утврђује Европска комисија.

Министарство надлежно за послове образовања може пружити подршку телима из става 1. овог члана која подносе предлог за успостављање заједничког оквира оспособљавања према Европској комисији.

Република Србија није обавезна да примени заједнички оквир оспособљавања на свом подручју, нити да аутоматски призна професионалне квалификације стечене на основу таквог заједничког оквира оспособљавања, ако је испуњен један од следећих услова:

- 1) на подручју Републике Србије не постоји образовна установа или установа која би омогућила оспособљавање за ту професију;
- 2) увођење заједничког оквира оспособљавања неповољно би утицало на организацију образовног система и система стручног оспособљавања;
- 3) постоје знатне разлике између заједничког оквира оспособљавања и стручног оспособљавања према посебним прописима Републике Србије, а таква разлика представља озбиљан ризик за јавну политику, јавну безбедност, јавно здравље, заштиту околине или безбедност крајњег корисника услуга.

Заједничка провера оспособљености

Члан 63.

Стручна организација, надлежно тело или национални координатор у чијем је делокругу одређена регулисана професија могу поднети предлог за заједничку проверу оспособљености која испуњава услове које утврђује Европска комисија.

Министарство надлежно за послове образовања може да пружи подршку телима из става 1. овог члана која подносе предлог за успостављање заједничке провере оспособљености према Европској комисији.

Република Србија није обавезна да примени заједничку проверу оспособљености на свом подручју, нити да аутоматски призна професионалне квалификације стечене на основу такве провере ако је испуњен један од следећих услова:

- 1) наведена професија није регулисана у Републици Србији,
- 2) садржај заједничке провере оспособљености неће довољно ублажити озбиљан ризик за јавно здравље или сигурност крајњег примаоца услуга који је релевантан на подручју Републике Србије, или
- 3) садржај заједничке провере оспособљености учинио би приступ професији знатно мање привлачним у поређењу са условима за приступање професији на подручју Републике Србије.

V. СТЕЧЕНА ПРАВА

Члан 64.

Не доводећи у питање стечена права специфична за одређене професије, у случају када докази о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућају приступ професионалним делатностима доктора медицине и доктора медицине специјалисте, као и докази о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, доктор денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистре фармације које поседују држављани држава потписница ЕЕП-а, не задовољавају све услове оспособљавања из чл. 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40. и 44. Директиве, свака држава потписница ЕЕП-а признаје као довољне доказе о формалној квалификацији које су издале те државе потписнице ЕЕП-а, ако они потврђују успешно завршено оспособљавање које је започето пре референтног датума из тачака 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, и ако је уз њих приложена потврда у којој се наводи да су лица којима је издата стварно и законито обављала делатност о којој је реч најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре њеног издавања.

У случају када докази о професионалној квалификацији за докторе медицине, докторе медицине специјалисте, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, магистре фармације, медицинске сестре опште неге бабице, не задовољавају све услове минималног оспособљавања из чл. 31–35, 37–39, 41, 42, 44, 46–48, 50, 51, 53, 55, 57–60. овог закона, надлежно тело признаје доказ о професионалној квалификацији којим се потврђује завршено оспособљавање у Републици Србији које је започето пре референтног датума из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве и издаће потврду у којој се наводи да је носилац професионалне квалификације стварно и законито обављао одређену здравствену делатност и/или професионалну активност на подручју Републике Србије најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре издавања потврде.

Одредбе из става 1. овог члана односе се и на доказе о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућавају приступ професионалним делатностима доктора медицине и докторе медицине специјалисте, као и на доказе о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистре фармације, стечене на државном подручју некадашње Демократске Републике Немачке, а који не задовољавају минималне услове оспособљавања из члана 24, 25, 31, 34, 35, 38, 40. и 44. Директиве, ако ти докази потврђују успешно завршено оспособљавање које је започето пре:

1) 3. октобра 1990. године, за доктора медицине, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистре фармације и

2) 3. априла 1992. године, за докторе медицине специјалисте.

Докази о формалној квалификацији из става 3. тачка 1) овог члана закона дају носиоцу право обављања професионалне делатности на целом државном подручју Савезне Републике Немачке под истим условима као и докази о формалној квалификацији из тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, које су издала надлежна тела у Немачкој.

Не доводећи у питање одредбе који се односе на докторе денталне медицине, свака држава чланица признаје доказе о формалној квалификацији

за докторе медицине, који омогућавају приступ професионалним делатностима доктора медицине и доктора медицине специјалисте, као и доказе о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте, које је држављанима држава потписница ЕЕП-а издала некадашња Чехословачка, или за које је оспособљавање, за Чешку Републику и Словачку, почело пре 1. јануара 1993. када тела било које од две поменуте државе потписнице ЕЕП-а потврде да су ти докази о формалној квалификацији на њиховом државном подручју једнаке правне ваљаности као и докази о формалној квалификацији које издају оне саме и, за архитекте, као докази о формалној квалификацији предвиђени за те државе чланице у тачки 6. Прилога VI. Директиве, у вези са приступом професионалним делатностима и њиховим обављањем, за докторе медицине, докторе медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације у односу на делатности из члана 45. став 2. и архитекте у односу на делатности из члана 48. Директиве. Уз такву потврду треба приложити и потврду коју су издала та иста тела, а у којој се наводи да су та лица стварно и законито обављала делатност о којој је реч на њиховом државном подручју најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре дана њеног издавања.

Надлежно тело признаје доказе о формалној квалификацији за докторе медицине, који омогућавају приступ професионалним делатностима докторе медицине, докторе медицине специјалисте, као и доказе о формалној квалификацији за медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације и архитекте, које је држављанима држава потписница ЕЕП-а издао некадашњи Совјетски Савез, или чије је оспособљавање започето:

- 1) за Естонију, пре 20. августа 1991. године;
- 2) за Летонију, пре 21. августа 1991. године;
- 3) за Литванију, пре 11. марта 1990. године.

када тела било које од три поменуте државе потписнице ЕЕП-а потврде да су ти докази на њиховом државном подручју исте правне ваљаности као и докази о формалној квалификацији које издају оне саме и, за архитекте, као докази о формалној квалификацији предвиђени за те државе чланице у тачки 6. Прилога VI. Директиве, у вези са приступом професионалним делатностима и њиховим обављањем, за докторе медицине, докторе медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе денталне медицине специјалисте, докторе ветеринарске медицине, бабице, магистре фармације у односу на делатности из члана 45. став 2. и архитекте у односу на делатности из члана 48. Директиве. Уз такву потврду треба приложити и потврду коју су издала та иста тела, а у којој се наводи да су та лица стварно и законито обављала делатност о којој је реч на њиховом државном подручју најмање три године узастопно, у оквиру пет година пре дана њеног издавања.

Што се тиче доказа о формалној квалификацији за докторе ветеринарске медицине које је издао некадашњи Совјетски Савез или за које је оспособљавање започето, за Естонију, пре 20. августа 1991. године, уз потврду из претходног става треба приложити и потврду коју су издале власти у Естонији, а у којој се наводи да су те особе стварно и законито обављале делатност о којој је реч на њиховом државном подручју најмање пет година узастопно, у оквиру седам година пре дана њеног издавања.

Не доводећи у питање члан 43.б Директиве, надлежно тело признаје доказе о формалној квалификацији за доктора медицине чиме се омогућава приступ професионалним делатностима доктора медицине и доктора медицине специјалисте, за медицинску сестру опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисту, доктора ветеринарске медицине, бабицу, магистра фармације и архитекту, које поседују држављани држава потписница ЕЕП-а и које је издала бивша Југославија, односно чије је оспособљавање започето:

- 1) за Словенију пре 25. јуна 1991. године;
- 2) за Хрватску пре 8. октобра 1991. године.

ако тела поменутих држава потврде да такви докази имају исту правну ваљаност у оквиру њиховог државног подручја као и докази које оне издају и као и, у случају архитеката, докази о формалној квалификацији наведени за те државе у Прилогу VI. тачка 6. Директиве у погледу приступа професионалним делатностима доктора медицине, доктора медицине специјалисте, медицинске сестре опште неге, доктора денталне медицине, доктора денталне медицине специјалисте, доктора ветеринарске медицине, бабице, магистра фармације у односу на делатности из члана 45. став 2. и архитекте у односу на делатности из члана 48. Директиве, као и у погледу обављања тих делатности. Уз такву потврду треба приложити и потврду коју су издала та иста тела, у којој се наводи да су та лица стварно и законито обављала делатности о којој је реч на њиховом државном подручју најмање три узастопне године, у оквиру пет година пре дана њеног издавања.

Држављанима држава потписница ЕЕП-а чији докази о формалној квалификацији за докторе медицине, медицинске сестре опште неге, докторе денталне медицине, докторе ветеринарске медицине, бабице и магистра фармације нису у складу са називима који су додељени тим државама потписницама ЕЕП-а у тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве, признаје се као довољан доказ, доказ о формалној квалификацији који је издала та држава и уз који су приложене потврде које су издала надлежна тела.

У потврди из претходног подстава наводи се да доказ о формалној квалификацији потврђује успешно завршено оспособљавање у складу са чл. 24, 25., 28, 31, 34, 35, 38, 40. и 44. Директиве, а држава потписница ЕЕП-а која га је издала сматра га једнаким квалификацијама чији су називи наведени у тач. 5.1.1, 5.1.2, 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Прилога V. Директиве.

Посебне околности

Члан 65.

За квалификацију „feldšer” (фелдшер), додељену у Бугарској пре 31. децембра 1999. године, чији носиоци обављају професију/професионалну делатност у складу са бугарским националним системом социјалног осигурања на дан 1. јануар 2000. године, могу да наставе са обављањем професије иако делови њихове активности улазе у оквир професије доктора медицине, односно медицинских сестара опште неге. Носиоци бугарске квалификације „feldšer” (фелдшер) не могу да стичу признање професије као доктори медицине и медицинске сестре опште неге.

**Стечена права специфична за доктора медицине
специјалисте**

Члан 66.

Надлежно тело може од доктора медицине специјалисте, чије је специјалистичко медицинско оспособљавање било уређено законским и другим прописима који су на снази од 20. јуна 1975. године, а који су започели своје специјалистичко оспособљавање најкасније до 31. децембра 1983. године, захтевати да својим доказима о формалној квалификацији приложе потврду у којој је наведено да су они стварно и законито обављали одговарајуће делатности најмање три узастопне године током пет година које су претходиле издавању те потврде.

За носиоце професионалне квалификације који су започели студије пре 1. јануара 1972. године, програм оспособљавања из члана 33. овог закона може обухватати шестомесечно практично оспособљавање у пуној сатници на нивоу високог образовања под надзором надлежних тела.

Република Србија признаје квалификацију доктора медицине специјалисте која је у Шпанији додељена докторима медицине који су завршили своје специјалистичко оспособљавање пре 1. јануара 1995. године, чак и кад то оспособљавање не задовољава минималне услове оспособљавања предвиђене чланом 25. Директиве, ако је доказу о тој квалификацији приложена потврда, коју је издало надлежно тело у Шпанији и која потврђује да је то лице положило испит из посебног специјалистичког оспособљавања које је изведено у складу са ванредним мерама у вези са признавањем, утврђеним Уредбом Краљевине Шпаније 1497/99, како би се проверило да ли је ниво знања и вештина таквог лица упоредив са знањем и вештинама доктора медицине који поседују доказ о квалификацији за доктора медицине специјалисту, који је за Шпанију утврђен у тач. 5.1.2. и 5.1.3. Прилога V. Директиве.

Надлежно тело признаје квалификацију доктора медицине специјалисте наведену у Прилогу V. тач. 5.1.2. и 5.1.3. Директиве која је у Италији додељена докторима медицине који су започели своје специјалистичко оспособљавање после 31. децембра 1983. године и пре 1. јануара 1991. године, иако то оспособљавање не задовољава све услове оспособљавања предвиђене у члану 33. овог закона, ако је доказу о тој квалификацији приложена потврда коју је издало надлежно тело у Италији и која потврђује да је тај доктор медицине у Италији стварно и законито обављао делатност доктора медицине специјалисте у истом специјалистичком подручју о којем је реч најмање седам година узастопно у периоду од десет година пре њеног издавања.

**Стечена права специфична за доктора опште медицине
специјалисту**

Члан 67.

Надлежно тело, у сврху обављања делатности опште медицине признаје стечено право доктору медицине држављанину државе потписнице ЕЕП-а који је стварно и законито обављао делатност опште медицине до дана приступања те државе Европској унији у складу с одредбама члана 29. или члана 64. става 1. овог закона без доказа из тачке 5.1.4. Прилога V. Директиве, ако је приложен доказ који издаје надлежно тело те државе.

Доказ из става 1. овог члана потврђује следеће:

1) да је носилац професионалне квалификације завршио универзитетске студије медицине;

2) да је стварно и законито радио у делатности опште медицине у примарној здравственој заштити у својству запослене или samozaposlene особе;

3) да је имао пословно настањење у држави потписници ЕЕП-а до датума приступања те државе Европској унији.

Надлежно тело, у сврху обављања делатности опште медицине, признаје стечено право доктору медицине који има право обављања делатности доктора опште медицине специјалисте у оквиру система здравствене заштите Републике Србије на дан приступања Европској унији и то на основу важећег одобрења за самосталан рад издатог од Лекарске коморе Србије у складу са прописима којима се уређује здравствена заштита, а који са делатношћу опште медицине има пословно настањење у Републици Србији на дан приступања Европској унији.

Министарство надлежно за послове здравља издаће доказ из става 3. овог члана ако га подносилац затражи, а којом ће се потврдити:

1) да је завршио универзитетске студије медицине;

2) да је стварно и законито радио у делатности опште медицине у примарној здравственој заштити у својству запослене или samozaposlene особе;

3) да је имао пословно настањење у Републици Србији све до дана приступања Европској унији.

Стечена права специфична за доктора денталне медицине

Члан 68.

Надлежно тело, у сврху обављања професионалне делатности доктора денталне медицине, у оквиру квалификација које су наведене у тачки 5.3.2. Прилога V. Директиве, признаје доказ о формалној квалификацији за доктора издат у Италији, Шпанији, Аустрији, Чешкој, Словачкој и Румунији, лицима која почињу медицинско образовање на или пре референтног датума који је наведен у том прилогу за одређену државу потписницу ЕЕП-а, ако му је приложена потврда коју су издала надлежна тела те државе потписнице ЕЕП-а.

Потврдом се мора доказати да су испуњена следећа два услова:

1) да одређена лица у тој држави потписници ЕЕП-а стварно, законито и као главну делатност обављају делатности из члана 36. Директиве, најмање три узастопне године, током пет година пре издавања такве потврде;

2) да та лица имају право да обављају наведене делатности под истим условима као и лица која поседују доказе о формалној квалификацији наведене за ту државу потписницу ЕЕП-а у Прилогу V. Директиве.

Лица која су успешно завршила најмање трогодишње студије, за које надлежна тела у одређеној држави потписници ЕЕП-а потврђују да су истоветна оспособљавању из члана 34. Директиве, изузимају се од трогодишњег практичног радног искуства из става 2. тачка 1) овог члана.

Доказима о формалној квалификацији који су издати у бившој Чехословачкој под условима из става 2. овог члана признају се једнаки нивои квалификације као доказима о формалној квалификацији издатим у Чешкој и Словачкој.

Надлежно тело признаје доказ о формалној квалификацији за доктора медицине издат у Италији лицима која су почела универзитетско медицинско

оспособљавање после 28. јануара 1980. године и најкасније 31. децембра 1984. године, ако им је приложена потврда коју су издала надлежна тела у Италији.

Потврдом се доказује да су испуњена следећа три услова:

1) да су одређена лица положила одговарајући испит за проверу компетентности који спроводе надлежна тела у Италији, како би се утврдило да та лица поседују ниво знања и вештина упоредивих са оним које имају лица која поседују доказе о формалним квалификацијама наведене за Италију у тачки 5.3.2. Прилога V. Директиве;

2) да су та лица у Италији стварно, законито и као главну делатност обављале делатности из члана 36. Директиве најмање три узастопне године, током пет година пре издавања такве потврде;

3) да та лица имају право да обављају или да стварно, законито и као главну делатност обављају делатности из члана 36. Директиве, под истим условима као лица која поседују доказе о формалним квалификацијама наведеним за Италију из Прилога V. Директиве.

Лица која су успешно завршила најмање трогодишње студије у Италији за које надлежна тела потврђују да су истоветна оспособљавању из члана 34. Директиве, изузимају се од полагања испита за проверу компетентности из овог члана. Према лицима која су почела универзитетско медицинско оспособљавање после 31. децембра 1984. године, поступа се једнако као и према горе наведеним лицима, ако су наведене трогодишње студије почеле пре 31. децембра 1994. године.

Република Србија признаје доказ о формалној квалификацији за доктора медицине издат у Шпанији лицима која су почела универзитетско медицинско оспособљавање после 1. јануара 1986. године и пре 31. децембра 1997. године, ако је приложена потврда коју су издала надлежна тела у Шпанији.

Потврдом се доказује да су испуњени следећи услови:

1) да су одређена лица успешно завршила најмање трогодишње студије, а надлежна тела у Шпанији су потврдила њихову истоветност са оспособљавањем из члана 34. Директиве;

2) да су одређена лица у Шпанији стварно, законито и као главну делатност обављала делатности из члана 36. Директиве најмање три узастопне године током пет година пре издавања такве потврде;

3) да та лица имају право да обављају или да стварно, законито и као главну делатност обављају делатности из члана 36. Директиве, под истим условима као лица која поседују доказе о формалним квалификацијама наведеним за Шпанију из Прилога V. Директиве.

Доказе о формалној квалификацији за докторе денталне медицине надлежно тело Републике Србије признаје у складу са чланом 29. овог закона у случајевима у којима су подносиоци захтева започели своје оспособљавање у држави потписници ЕЕП-а 18. јануара 2016. године, или пре тог датума.

Стечена права специфична за доктора ветеринарске медицине

Члан 69.

Не доводећи у питање члан 64. став 7. овог закона, у односу на држављане држава потписница ЕЕП-а, чије је доказе о формалној квалификацији издала Естонија, или чије је оспособљавање почело у Естонији пре 1. маја 2004. године, надлежно тело признаје такве доказе о формалној

квалификацији за доктора ветеринарске медицине, ако је приложена потврда која наводи да су та лица стварно и законито обављала делатности доктора ветеринарске медицине у Естонији најмање пет узастопних година током седам година пре издавања потврде.

Стечена права специфична за медицинску сестру опште неге

Члан 70.

Кад се општа правила о стеченим правима примењују на медицинске сестре опште неге, делатности из члана 64. овог закона морале су укључивати преузимање пуне одговорности за планирање, организовање и спровођење здравствене неге која се пружа пацијенту.

Република Србија признаје доказе о формалној квалификацији из здравствене неге који су:

1) били додељени у Пољској оним медицинским сестрама које су пре 1. маја 2004. године, завршиле оспособљавање које није задовољавало минималне услове оспособљавања наведене у члану 31. Директиве и

2) потврђени дипломом „дипломирани” добијеном на основу посебног програма оспособљавања садржаног у:

(1) члану 11. Закона од 20. априла 2004. године о измени Закона о професијама медицинске сестре и бабице и о неким другим правним актима („Службени лист Републике Пољске” из 2004. године, бр. 92, пос. 885 те из 2007. године, бр. 176, пос. 1237) и Уредби министра здравља од 11. маја 2004. године, о детаљним условима спровођења студија за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су медицинске гимназије или стручних медицинских школа за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2004. године, бр. 110, пос. 1170 и из 2010. године, бр. 65, пос. 420);

(2) члану 52.3 тачки 2. Закона од 15. јула 2011. године о професијама медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2011. године, бр. 174, пос. 1039) и Уредби министра здравља од 14. јуна 2012. године, о детаљним условима спровођења високог образовања за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су средње медицинске школе или оспособљавања после средње школе за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2012. године, пос. 770), за потребе провере да ли је степен знања и способности дотичне медицинске сестре упоредив са знањем и способностима медицинских сестара које имају квалификације које су за Пољску наведене у Прилогу V. тачки 5.2.2. Директиве.

Члан 71.

У погледу квалификација медицинских сестара опште неге стечених у Румунији примењују се само следеће одредбе о стеченим правима:

Држављанима држава потписница ЕЕП-а који су оспособљавање за медицинску сестру опште неге стекли у Румунији и чије оспособљавање не задовољава минималне услове оспособљавања наведене у члану 31. Директиве, надлежно тело признаје следеће доказе о формалној квалификацији за медицинску сестру опште неге као довољан доказ, под условом да је том доказу приложена потврда у којој је наведено да су носиоци квалификације стварно и законито обављали ту делатност у Румунији укључујући преузимање пуне одговорности за планирање, организовање и

спровођење здравствене неге пацијената током периода од најмање три узастопне године у оквиру пет година пре датума издавања потврде:

1) „Certificat de competențe profesionale de asistent medical generalist” уз образовање после средње шконе у „școală postliceală”, којим се потврђује да је оспособљавање започето пре 1. јануара 2007. године;

2) „Diplomă de absolvire de asistent medical generalist” уз скраћене студије високог образовања, којом се потврђује да је оспособљавање започето пре 1. октобра 2003. године;

3) „Diplomă de absolvire de asistent medical generalist” уз редовне студије високог образовања, којом се потврђује да је оспособљавање започето пре 1. октобра 2003. године.

Стечена права специфична за бабицу

Члан 72.

Држављанима државе потписнице ЕЕП-а чији докази о формалној квалификацији за бабице испуњавају све минималне услове оспособљавања из члана 40. Директиве, иако у складу са чланом 41. Директиве нису признати ако им није приложена потврда о стручној пракси из члана 41. став 2. Директиве, надлежно тело признаје као довољан доказ о формалној квалификацији који су издале државе потписнице ЕЕП-а пре референтног датума наведеног у тачки 5.5.2. Прилога V. Директиве, и уз који је приложена потврда која наводи да су носиоци квалификација стварно и законито обављали те делатности најмање две узастопне године током пет година пре издавања потврде.

У вези са доказима о формалној квалификацији за бабице, надлежно тело признаје те квалификације у случајевима у којима је носилац квалификације започео своје оспособљавање пре 18. јануара 2016. године, а услов за приступ том оспособљавању је био десет година општег образовања или истоветни степен за тип I. из Прилога V.5. Директиве, или завршено оспособљавање за медицинску сестру опште неге потврђено доказом о формалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.2.2. Директиве пре започињања типа II. из Прилога V.5. Директиве оспособљавања за бабице.

Услови утврђени у ставу 1. овог члана примењују се на носиоце квалификација држава потписница ЕЕП-а чији доказ о формалној квалификацији за бабицу потврђује успешно завршено оспособљавање на државном подручју бивше Демократске Републике Немачке и задовољавање свих минималних услова оспособљавања из члана 40. Директиве, али где се доказ о формалној квалификацији у смислу члана 41. Директиве не признаје ако му није приложена потврда о професионалном искуству из члана 41. став 2. Директиве, која потврђује да је оспособљавање започето пре 3. октобра 1990. године.

Државе чланице признају доказе о формалној квалификацији за бабице који су:

1) били додељени у Пољској оним бабицама које су пре 1. маја 2004. године, завршиле оспособљавање које није задовољавало минималне услове оспособљавања наведене у члану 40. Директиве, и

2) потврђени дипломом „дипломирани” добијеном на основу посебног програма оспособљавања садржаног у:

(1) члану 11. Закона од 20. априла 2004. године о измени Закона о професијама медицинске сестре и бабице и о неким другим правним актима („Службени лист Републике Пољске” из 2004. бр. 92, пос. 885 и из 2007. године,

бр. 176, пос. 1237) и Уредби министра здравља од 11. маја 2004. године, о детаљним условима спровођења студија за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су медицинске гимназије или стручних медицинских школа за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2004. године, бр. 110, пос. 1170 и из 2010. године, бр. 65, пос. 420); или

(2) члану 53.3 тачки 3. Закона од 15. јула 2011. године о професијама медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2011. године, бр.174, пос. 1039) и Уредби министра здравља од 14. јуна 2012. године, о детаљним условима спровођења високог образовања за медицинске сестре и бабице, које имају сведочанство о завршеној средњој школи (завршни испит – матура) и дипломци су средње медицинске школе или оспособљавања после средње школе за професије медицинске сестре и бабице („Службени лист Републике Пољске” из 2012. године, пос. 770), за потребе провере да ли је степен знања и способности дотичне бабице упоредив са знањем и способностима бабица које имају квалификације које су за Пољску наведене у Прилогу V. тачки 5.2.2. Директиве.

У случају држављана држава потписница ЕЕП-а чији докази о формалној квалификацији за бабицу („asistent medical obstetrică-ginecologie” / медицинску сестру на гинекологији и опстетрицији) додељени у Румунији пре дана приступања и које не задовољавају минималне услове оспособљавања утврђене у члану 40. Директиве, надлежно тело признаје наведене доказе о формалној квалификацији као довољан доказ у сврху спровођења делатности бабице, ако је приложена потврда којом се доказује да су ти носиоци квалификација стварно и законито обављали делатности медицинских сестара опште неге у Румунији, најмање пет узастопних година током раздобља од седам година пре издавања потврде.

Стечена права код бабица не примењују се на следеће квалификације стечене у Хрватској пре 1. јула 2013. године: виша медицинска сестра гинеколошко-опстетричког смера, медицинска сестра гинеколошко-опстетричког смера, виша медицинска сестра бабичког смера, медицинска сестра бабичког смера, гинеколошко-опстетричка бабица и бабица.

Стечена права специфична за архитекту

Члан 73.

Доказ о професионалној квалификацији за архитекте наведен у тачки 6. Прилога VI. Директиве издат од друге државе потписнице ЕЕП-а, што је доказ који потврђује програм оспособљавања који је започео најкасније у референтној академској години из тог Прилога, чак и ако он не испуњава услове из чл. 57 – 59. овог закона, признаје се као истоветни доказ који је издало надлежно тело Републике Србије, у сврху приступања професији и обављања послова архитекте.

У таквим околностима се признају потврде, које издају надлежна тела Савезне Републике Немачке, која потврђују да су докази о формалној квалификацији које су после 8. маја 1945. године, издала надлежна тела Демократске Републике Немачке истоветни доказима из Прилога VI.

Став 1. примењује се и на доказ о формалној квалификацији архитекте наведен у Прилогу V. Директиве ако је оспособљавање започето пре 18. јануара 2016. године.

Не доводећи у питање став 1. овог члана, надлежно тело признаје следеће доказе о формалној квалификацији и у сврху приступања и обављања

послова архитекте признаје им исту важност на свом државном подручју као доказима о формалној квалификацији које сама издаје: потврде које држављанима држава потписница ЕЕП-а издају државе потписнице ЕЕП-а које су усвојиле правила која уређују приступање и обављање делатности архитекте на следеће датуме:

- 1) 1. јануара 1995. године, за Аустрију, Финску и Шведску;
- 2) 1. маја 2004. године, за Чешку Републику, Естонију, Кипар, Летонију, Литванију, Мађарску, Малту, Пољску, Словенију и Словачку;
- 3) 1. јула 2013. године, за Хрватску;
- 4) 5. августа 1987. године, за остале државе потписнице ЕЕП-а.

Потврде из претходног става доказују да је лице имало право најкасније до тог датума да користи професионални назив архитекте и да је према тим правилима стварно обављало те делатности најмање три узастопне године током пет година пре издавања потврде.

Надлежно тело следећим доказима признаје исту важност на свом државном подручју као доказима о формалној квалификацији које сама издаје у сврху приступања професионалним делатностима архитекте и њиховог обављања: доказ завршеног оспособљавања које је постојало 5. августа 1985. године и започето је најкасније 17. јануара 2014. године, а пружали су га „Fachhochschulen” у Савезној Републици Немачкој у трајању од три године и које испуњава услове из члана 46. став 2. директиве и омогућава приступање делатностима из члана 48. Директиве у Републици Србији под професионалним називом „архитекта”, ако је после тог оспособљавања уследило четворогодишње професионално искуство у Савезној Републици Немачкој, што се доказује потврдом коју издаје надлежно тело код кога је регистрован архитекта који жели да има користи од одредаба те Директиве.

VI. ДЕТАЉНА ПРАВИЛА ЗА ОБАВЉАЊЕ РЕГУЛИСАНИХ ПРОФЕСИЈА

Знање језика

Члан 74.

Носилац професионалне квалификације коме је призната професионална квалификација мора познавати српски језик потребан за обављање регулисане професије у Републици Србији.

Надлежно тело дужно је да обезбеди да провера знања српског језика буде сразмерна потреби делатности која ће се обављати у случају професија које утичу на јавно здравље и сигурност примаоца услуга и других професија, када постоји озбиљна и основана сумња да ли постоји довољно познавање српског језика у односу на професионалне делатности које се намеравају обављати.

Провера знања српског језика може се спроводити само после издавања ЕПК у складу са главом VII. овог закона или после спроведеног поступка признавања професионалних квалификација у складу са главом III. и IV. овог закона, а начин провере знања језика прописане надлежно тело општим актом.

Коришћење професионалних и академских назива

Члан 75.

Ако је у Републици Србији прописано коришћење професионалних назива за неку од регулисаних професија, лица овлашћена за обављање

регулисане професије на основу признања професионалних квалификација у складу са овим законом, користиће професионалне називе који се за ту регулисану професију користе у Републици Србији, као и одговарајуће скраћенице.

Ако је у Републици Србији одређена професија регулисана општим актом струковне организације или другог надлежног тела или организације, носилац професионалне квалификације може користити професионални назив који додељује та струковна организација или друго надлежно тело или организација, као и одговарајућу скраћеницу, ако поднесе доказ да је члан тог тела, односно организације.

Република Србија не може резервисати коришћење професионалног назива за носиоце професионалних квалификација ако о струковној организацији или другом надлежном телу или организацији није обавестила Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а у складу са одредбама овог закона.

Изузетно, носилац професионалне квалификације има право на коришћење професионалног и академског назива, односно академског степена и одговарајуће скраћенице, које је стекао у држави порекла потписници ЕЕП-а на језику те државе потписнице ЕЕП-а.

У случају из става 4. овог члана надлежно тело може у решењу из члана 20. овог закона, захтевати од носиоца да иза назива из става 4. овог члана буде наведен и назив и адреса установе која је доделила назив.

У случају када постоји могућност да се назив из става 4. овог члана замени називом за који је у Републици Србији потребно додатно образовање које кандидат није стекао у држави порекла потписници ЕЕП-а, надлежно тело може захтевати од носиоца да користи назив државе порекла потписнице ЕЕП-а на одговарајући начин који утврди надлежно тело решењем из члана 20. овог закона.

Делимичан приступ

Члан 76.

Надлежно тело на захтев носиоца професионалне квалификације може одобрити, у сваком појединачном случају, делимичан приступ одређеној професионалној делатности на подручју Републике Србије, под условом да су кумулативно испуњени следећи услови:

1) да је носилац професионалне квалификације потпуно квалификован за обављање професионалне делатности у матичној држави чланици за коју тражи делимичан приступ у Републици Србији;

2) да су разлике између професионалне делатности која се обавља у матичној држави чланици и регулисане професије у Републици Србији толико велике да би примена допунских мера из члана 21. овог закона значила да се од кандидата захтева да заврши целокупан програм образовања и оспособљавања потребан у Републици Србији како би имао приступ целокупној регулисаној професији у Републици Србији;

3) да се професионална делатност објективно може раздвојити од осталих делатности које припадају регулисаној професији у Републици Србији, при чему надлежно тело узима у обзир чињеницу да ли се може професионална делатност обављати самостално у матичној држави чланици.

Надлежно тело може одбити захтев за делимичан приступ ако постоје оправдани разлози које је као такве препознала судска пракса под условом да се на тај начин може постићи сврха овог закона.

Члан 77.

Изузетно од члана 10. став 11. и члана 75. овог закона, након што је носиоцу професионалне квалификације одобрен делимичан приступ професији у Републици Србији, професионална делатност обавља се у складу са професионалним називом матичне државе чланице, при чему надлежно тело може захтевати да се тај професионални назив употребљава на српском језику.

Носиоци професионалних квалификација којима се одобри делимичан приступ професионалној делатности морају јасно да наведу примаоцима услуга у ком обиму могу пружати своје услуге, односно обављати своју професију.

Захтеви за потребе пословног настајења у Републици Србији разматраће се у складу са главом III. овог закона.

Одредбе овог закона које регулишу делимичан приступ не примењују се на носиоце професионалних квалификација чије се професионалне квалификације аутоматски признају у складу са главом IV. овог закона.

Захтеви за потребе пружања привремених и повремених услуга у Републици Србији у вези са професионалним делатностима које утичу на јавно здравље или сигурност разматраће се у складу са главом II. овог закона.

Приправнички стаж

Члан 78.

Ако се за приступ регулисане професији у Републици Србији захтева завршен приправнички стаж, надлежно тело, приликом разматрања захтева за признавање професионалне квалификације, признаје приправнички стаж обављен у другој држави потписници ЕЕП-а, под условом да је приправнички стаж у складу са објављеним смерницама и узима у обзир приправнички стаж обављен у трећој држави.

Надлежна тела могу одредити разумно ограничење трајања дела приправничког стажа који се може обавити у иностранству.

Признавање приправничког стажа не замењује постојеће захтеве да се положи стручни испит како би се остварио приступ одређеној регулисане професији.

Надлежно тело објављује смернице из става 1. овог члана за организацију и признавање приправничког стажа обављеног у другој држави потписници ЕЕП-а или у трећој држави, посебно у вези с улогом ментора приправничког стажа.

VII. ЕВРОПСКА ПРОФЕСИОНАЛНА КАРТИЦА

Члан 79.

ЕПК издају надлежна тела Републике Србије на захтев носиоца професионалне квалификације у професијама за које је уведена, а при чему се обезбеђује да носилац ЕПК остварује сва права која су му додељена овом главом закона.

Надлежна тела за ЕПК су надлежне струковне организације или друга тела или организације које су посебним прописима овлашћене за издавање ЕПК или орган државне управе или друга служба у чијој је надлежности регулисана професија.

Носилац ЕПК је лице коме је издата ЕПК у складу са одредбама овог закона.

Издавање ЕПК добровољно је за носиоца професионалне квалификације у професији за коју је уведена ЕПК, односно носилац професионалне квалификације може се по сопственом избору пријавити за такву картицу или се могу применити поступци признавања професионалних квалификација у складу са гл. III. и IV. овог закона.

Министар надлежан за послове образовања, подзаконским актом прописује начин издавања и утврдити попис надлежних тела из става 2. овог члана.

Члан 80.

Ако носилац професионалне квалификације намерава да пружа услуге привремено и повремено у складу са главом II. овог закона у другој држави потписници ЕЕП-а, а реч је о професији која не утиче на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са овим законом, и која није под аутоматским системом признавања у складу са главом IV. овог закона, надлежно тело за ЕПК издаће ЕПК, у ком случају ЕПК представља изјаву из чл. 7. и 8. овог закона.

Када носилац професионалне квалификације намерава да се пословно настани у другој држави потписници ЕЕП-а у складу са гл. III. и IV. овог закона, односно да привремено и повремено пружа услуге у професији која утиче на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са овим законом, надлежно тело за ЕПК предузеће све припремне радње повезане са појединачним досијеом ИМИ система подносиоца захтева дефинисаним у ИМИ систему.

Члан 81.

Када носилац професионалне квалификације намерава да се пословно настани у Републици Србији у складу са гл. III. и IV. овог закона, односно да привремено и повремено пружа услуге у професији која утиче на јавно здравље и сигурност примаоца услуга у складу са овим законом, надлежно тело за ЕПК издаће ЕПК носиоцу професионалне квалификације.

ЕПК из става 1. овог члана не пружа аутоматски право на обављање професије ако постоје захтеви за регистрацију или остали надзорни поступци који су у Републици Србији успостављени пре увођења ЕПК за ту професију.

VIII. ИНФОРМИСАЊЕ И САРАДЊА

Национални координатор

Члан 82.

Министарство надлежно за послове образовања одређује из реда запослених, државног службеника која ће обављати послове националног координатора.

Национални координатор:

- 1) прикупља све информације релевантне за примену овог закона, као што су информације о условима приступања одређеној регулисаној професији;
- 2) брине о јединственој примени прописа који се односе на признавање професионалних квалификација, односно Директиве и овог закона;

3) доставља Европској комисији извештај који садржи податке о примени овог закона и статистички приказ донетих решења, на основу информација садржаних у бази података;

4) заступа Републику Србију у координационом телу при Европској комисији;

5) именује, сазива и води, ради обављања својих задатака, међуресорну координацију коју сачињава по један представник сваког надлежног тела;

6) разматра предлоге за заједнички оквир оспособљавања и заједничку проверу оспособљености из главе IV. овог закона;

7) размењује информације и најбољу праксу између држава потписница ЕЕП-а у подручју трајног професионалног развоја у регулисаним професијама у складу са овим законом;

8) размењује информације и најбољу праксу у примени допунских мера прописаних овим законом.

За прикупљање информација из става 2. овог члана, лице из става 1. овог члана може да затражи помоћ Центра за подршку, као и од других надлежних тела.

Центар за подршку

Члан 83.

Центар за подршку који је дужан да грађанима и центрима за подршку осталих држава потписница ЕЕП-а пружа потребне информације о признавању стручних квалификација у складу са овим законом, као што су информације о националном законодавству којим се уређују регулисане професије и бављење тим професијама, укључујући и социјално законодавство и по потреби етичка правила, у складу са овим законом је министарство надлежно за послове образовања.

Центар за подршку је дужан, у сарадњи са надлежним телима Републике Србије и надлежним центрима за подршку осталих држава потписница ЕЕП-а, да пружа помоћ заинтересованим лицима да остваре права која проистичу из овог закона и да прибави информације о регулисаним професијама и приступању тим професијама у другим државама потписницама ЕЕП-а, као и информације о нивоу професионалне квалификације која се захтева за обављање одређене регулисане професије у другој држави потписници ЕЕП-а.

На захтев Европске комисије, Центар за подршку је дужан да достави обавештење Европској комисији о резултатима пружене помоћи из става 2. овог члана, у року од два месеца од дана пријема захтева Европске комисије.

Центар за подршку ће информисати грађане о ЕПК и приступу издавању ЕПК за професије за које је уведена.

Члан 84.

Центар за подршку из члана 83. овог закона води базу података која садржи:

1) попис регулисаних професија у Републици Србији са назнаком нивоа професионалне квалификације која се захтева за обављање регулисане професије и надлежног тела за признавање професионалне квалификације;

2) податке о донетим решењима у поступку признавања професионалне квалификације;

3) податке о покренутих жалбеним поступцима и управним споровима против привременог решења о утврђивању допунске мере или решења о признавању страних професионалних квалификација, као и о актима Управног суда поводом покренутих спорова;

4) податке о лицима за контакт у надлежним телима задуженим за давање потребних података и попуњавање базе података подацима из делокруга надлежног тела;

5) попис програма образовања и оспособљавања или, у случају регулисаних професија, програма стручног оспособљавања са посебном структуром;

6) попис надлежних стручних организација, одговарајућих образовних установа и других тела из овог закона.

У оквиру пописа регулисаних професија из става 1. тачка 1. овог члана, посебно се наводе професије које могу имати последице на јавно здравље и сигурност код којих кандидат нема право избора допунских мера из члана 21. овог закона.

База података из става 1. овог члана води се у електронском облику. Детаљан садржај базе података утврђује Центар за подршку.

Надлежна тела су дужна да одреде лице чији је задатак давање потребне информације Центру за подршку и попуњавање базе података из става 1. тач. 2)–5) овог члана подацима из делокруга надлежног тела, на начин и по поступку који утврди Центар за подршку.

Попис из става 1. тачка 1. овог члана је јаван.

Члан 85.

Подаци о кандидату, добијени унутар ИМИ система, током поступка спроведеног у складу са овим законом, дозвољено је да се употребе само у складу са прописима којима се регулише заштита личних података.

Министарство надлежно за послове трговине (услуге) обезбеђује да следеће информације буду доступне на интернету путем Јединствене електронске контакт тачке у Републици Србији (у даљем тексту: „ЈЕКТ”), одређене посебним прописима из подручја пружања услуга и да се ти подаци редовно ажурирају, и то:

1) попис регулисаних професија у Републици Србији, укључујући и податке за контакт са надлежним телима за сваку регулисану професију и Центром за подршку;

2) попис професија за које је доступна ЕПК, њено функционисање, укључујући све повезане накнаде које носиоци професионалних квалификација треба да плате и попис надлежних тела за издавање ЕПК;

3) попис свих професија за које Република Србија прописује претходну проверу професионалних квалификација пре првог пружања услуга на привременој и повременој основи;

4) попис програма образовања и оспособљавања или, у случају регулисаних професија, програма стручног оспособљавања са посебном структуром, из члана 84. став 1. тачка 5. овог закона;

5) услови и поступци за регулисане професије у Републици Србији, укључујући све повезане накнаде и документе који се подносе надлежним телима;

6) појединости о праву на жалбу на одлуке надлежних тела на основу овог закона и других правних аката који проистичу из овог закона;

7) пописи из члана 87. став 2. овог закона.

ЈЕКТ је дужна да на сваки захтев корисника одговори у што краћем року, да даје детаљна упутства о покретању и спровођењу поступка признавања професионалних квалификација и да обезбеди да се информације из става 1. овог члана пружају корисницима на јасан и свеобухватан начин, а морају бити доступне интернетом и електронским путем.

Надлежна тела су дужна да сарађују са ЈЕКТ и да достављају потребне податке ради ажурирања података из става 2. овог члана и давања правовремених информација корисницима.

Податке из става 2. овог члана ЈЕКТ може да пружа и на другим службеним језицима држава потписница ЕЕП-а.

Члан 86.

Центар за подршку и надлежна тела сарађују са контакт тачкама и надлежним телима држава потписница ЕЕП-а.

Сарадња из става 1. овог члана подразумева међусобну сарадњу, размену информација и података путем ИМИ система о дисциплинским мерама или казним санкцијама стручне природе предузетим против носилаца професионалних квалификација и о било каквим другим тешким и посебним околностима које би могле утицати на обављање делатности, као и достављање свих информација о професионалним квалификацијама, пословном настањењу и о другим битним околностима у сврху обављања регулисаних професија у Републици Србији.

Центар за подршку помаже носиоцима професионалних квалификација у коришћењу права која су им додељена овим законом и у вези са тим сарађује и са Центром за подршку у матичној држави потписници ЕЕП-а, надлежним телима и ЈЕКТ.

Надлежна тела су дужна да у потпуности сарађују са Центром за подршку, као и са центрима за подршку у другим државама потписницама ЕЕП-а и да пружају све релевантне информације о појединачним случајевима таквим центрима, на њихов захтев и под условом да се поштују правила о заштити података у складу са посебним прописима којима се регулише заштита личних података.

Надлежна тела саветују носиоце професионалних квалификација који долазе у Републику Србију у вези са признавањем њихових професионалних квалификација и пружају информације о другим условима који се морају испунити за стицање права на обављање одређене регулисане професије у Републици Србији.

Члан 87.

У сврху спровођења овог закона, Влада доноси Попис регулисаних професија у Републици Србији.

У сврху спровођења овог закона и прилога Директиве, министарство надлежно за послове образовања обједињује следеће пописе:

1) Попис 1 – попис стручних удружења или организација чији чланови у Републици Србији обављају регулисану професију;

2) Попис 2 – попис делатности за које се приступ одређеној професији у Републици Србији може одобрити на основу професионалног искуства;

3) Попис 3 – попис докумената и исправа које надлежна тела могу да траже од кандидата приликом спровођења поступка признавања професионалних квалификација.

Надлежна тела државне управе дужна су, у складу са својим надлежностима, да предложе измену или допуну пописа из ст. 1. и 2. овог члана, у случају нове професије која је регулисана у складу са овим законом и у случају других промена које утичу на садржај пописа из наведених ставова.

Пописи из ст. 1. и 2. овог члана доступни су на интернет страницама министарства надлежног за послове образовања и Јединствене контакт тачке за услуге из члана 85. овог закона.

Члан 88.

Надлежно тело путем ИМИ система обавештава Европску комисију о законима и другим прописима у вези са издавањем доказа о професионалним квалификацијама у професијама обухваћеним аутоматским системом признавања на основу усклађивања минималних услова оспособљавања.

Надлежно тело путем ИМИ система обавештава друге државе потписнице ЕЕП-а о јавној исправи која се издаје носиоцу професионалних квалификација у Републици Србији, а којом се доказује професионална квалификација из подручја регулисане професије архитекте.

Обавештење из ст. 1. и 2. овог члана садржи информације о трајању и садржају програма оспособљавања, као и друге битне информације у сврху ажурирања Прилога V. Директиве.

Надлежно тело обавештава Европску комисију о предузетим активностима у подручју промовисања сталног професионалног развоја.

Министарство надлежно за послове здравља путем ИМИ система обавештава Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о правној регулативи која се односи на случајеве делимичних изузећа од делова програма специјалистичког оспособљавања доктора медицине из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве.

У року од шест месеци од успостављања заједничког оквира оспособљавања за одређену професију, Република Србија обавештава Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о националним професионалним квалификацијама или професионалним називима који су у складу са заједничким оквиром оспособљавања, као и о изузецима.

У року од три месеца од достављања обавештења Републике Србије о коришћењу ослобађања од обавезе из става 5. овог члана, ако Европска комисија сматра да нису пружена довољна или одговарајућа образложења, односно оправдања да је неки од услова испуњен, Европска комисија може захтевати додатно образложење, а на такав захтев ће Република Србија одговорити у року од наредна три месеца од пријема захтева.

У року од шест месеци од успостављања заједничке провере оспособљености за одређену професију, Република Србија обавестиће Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о могућностима за организовање таквих провера, као и о сваком коришћењу права на ослобађања од те обавезе.

У року од три месеца од достављања обавештења Републике Србије о коришћењу ослобађања од обавезе из става 7. овог члана, ако Европска комисија сматра да нису пружена довољна или одговарајућа образложења, односно оправдања да је и један од услова из овог закона испуњен, Европска

комисија може захтевати додатно образложење, а на такав захтев Република Србија ће одговорити у року од наредна три месеца од пријема захтева.

Када Република Србија призна стручну организацију или друго надлежно тело или организацију из члана 75. став 3. овог закона, обавестиће о томе Европску комисију ради ажурирања Прилога I. Директиве.

Република Србија путем ИМИ система обавештава Европску комисију и друге државе потписнице ЕЕП-а о стручној организацији или другом надлежном телу или организацији из става 10. овог члана, а у ком случају се носилац професионалне квалификације може користити професионалним називом који додељује та стручна организација или друго надлежно тело или организација, као и одговарајућом скраћеницом ако поднесе доказ да је члан тог тела, односно организације.

Република Србија обавештава Европску комисију и друге државе Европске уније о лицу које обавља послове националног координатора у складу са чланом 82. овог закона.

Република Србија доставиће Европској комисији попис професија за које је потребна претходна провера квалификација у складу са овим законом, заједно са посебним образложењем за унос сваке поједине професије на тај попис.

Република Србија доставиће Европској комисији све тражене податке и информације ради припреме извештаја о спровођењу Директиве.

Обавештења о забрани или ограничењу обављања регулисане професије

Члан 89.

Надлежна тела обавештавају надлежна тела других држава потписница ЕЕП-а о носиоцу професионалне квалификације коме су надлежна тела или судови Републике Србије у целости или делимично ограничили или забранили, чак и привремено, обављање следећих професија на подручју Републике Србије:

1) доктор медицине и доктор опште медицине специјалиста који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачака 5.1.1. и 5.1.4. Директиве;

2) доктор медицине специјалиста који поседује назив из Прилога V. тачке 5.1.3. Директиве;

3) медицинска сестра опште неге која поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.2.2. Директиве;

4) доктор денталне медицине који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.3.2. Директиве;

5) доктор специјалиста денталне медицине који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.3.3. Директиве;

6) доктор ветеринарске медицине који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.4.2. Директиве;

7) бабица која поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.5.2. Директиве;

8) магистар фармације који поседује доказ о професионалној квалификацији из Прилога V. тачке 5.6.2. Директиве;

9) носилац потврде којом се потврђује да је завршио оспособљавање које испуњава минималне услове оспособљавања из овог закона, али које је започето пре референтних датума квалификација наведених у Прилогу V. тач. 5.1.3, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2. и 5.6.2. Директиве;

10) носилац потврде о стеченим правима из овог закона;

11) остали носиоци професионалних квалификација који обављају професије које утичу на јавно здравље и сигурност примаоца услуга, ако обављају професију регулисану у Републици Србији;

12) носиоци професионалних квалификација који обављају професије повезане са образовањем малолетних лица, укључујући и бригу о деци и предшколско образовање и васпитање, ако обављају професију регулисану у Републици Србији.

Надлежна тела шаљу упозорење са информацијама из става 1. овог члана путем ИМИ система најкасније три дана после дана доношења одлуке о ограничењу или потпуној или делимичној забрани обављања професионалне делатности одређеног носиоца професионалне квалификације.

Упозорење из става 2. овог члана ограничено је на:

- 1) идентитет носиоца професионалне квалификације;
- 2) конкретну професију;
- 3) информације о националном телу или суду који доноси одлуку о ограничењу или забрани;
- 4) обим ограничења или забране;
- 5) период током кога се примјењује ограничење или забрана.

Надлежна тела најкасније три дана од доношења судске одлуке путем ИМИ система обавештавају надлежна тела других држава потписница ЕЕП-а о идентитету носиоца професионалне квалификације који је поднео захтев за признавање професионалне квалификације и за кога су судови утврдили да је користио фалсификоване доказе о професионалним квалификацијама у овом контексту.

Надлежна тела других држава потписница ЕЕП-а обавештавају се без одлагања о истеку забране или ограничења из става 2. овог члана. У ту сврху надлежно тело које шаље информације у складу са ставом 1. овог члана обавештава о датуму истека забране и свакој следећој промени тог датума.

Носиоци професионалних квалификација за које се шаљу упозорења унутар ИМИ система обавештавају се писаним путем - одлуком о упозорењу, на коју имају право приговора, у сврху спречавања штетних последица могућег неосновано објављеног упозорења.

Подаци о упозорењима могу се обрађивати у ИМИ систему док су важећи. Упозорења се бришу у року од три дана од дана доношења одлуке о поништењу или од истека забране или ограничења из става 2. овог члана.

Члан 90.

Центар за подршку доставља Европској комисији попис постојећих регулисаних професија, детаљно наводећи делатности обухваћене сваком професијом, и попис програма образовања и оспособљавања или, у случају регулисаних професија, стручног оспособљавања са посебном структуром.

У случају измене или допуне пописа из става 1. овог члана, и сваке промене, Центар за подршку обавештава Европску комисију без одлагања.

Национални координатор проверава да ли су захтеви на основу прописа којима се ограничава приступ професији или обављање професије, укључујући услове за коришћење професионалних назива и професионалне делатности која се обавља с тим професионалним називом, у складу са следећим начелима:

- 1) захтеви не смеју да буду непосредно ни посредно дискриминишући на основу националности или боравишта;
- 2) захтеви морају да буду оправдани преовлађујућим разлозима општег интереса;
- 3) захтеви морају да буду примерени обезбеђивању постизања задатог циља и не смеју да прелазе оно што је потребно за постизање тог циља.

Став 1. овог члана такође се примењује на професије које у Републици Србији регулишу струковна удружења и организације, као и на све захтеве за чланство у тим удружењима или организацијама.

Национални координатор доставља Европској комисији информације о захтевима које намерава да задржи и разлозима због којих сматра да су ти захтевима у складу са ставом 3. овог члана.

Национални координатор сваке две године доставља Европској комисији извештај о захтевима за приступ и обављање професије који су повучени или умањени.

IX. ПРИЗНАВАЊЕ ПРОФЕСИОНАЛНИХ КВАЛИФИКАЦИЈА СТЕЧЕНИХ У ТРЕЋИМ ДРЖАВАМА

Члан 91.

На поступак признавања професионалних квалификација стечених у трећим државама на одговарајући начин примењују се одредбе главе III. овог закона.

На признавање професионалних квалификација стечених у трећим државама не примењују се одредбе главе IV. овог закона.

Додатни услови за признавање професионалних квалификација стечених у трећим државама и начин испуњавања тих услова, као и детаљнији поступак признавања професионалних квалификација стечених у трећим државама могу се регулисати посебним законом или подзаконским актима из делокруга надлежних тела државне управе, односно општим актима надлежних тела из овог закона које иста доносе на основу законског овлашћења.

Признавање професионалне квалификације може тражити азилант и странац под супсидијарном заштитом у Републици Србији који су у правима и дужностима изједначени са српским држављанима, а у поступку признавања професионалних квалификација примењују се одредбе главе III. овог закона.

Члан 92.

Надлежно тело може допустити приступ регулисаној професији и бављење том професијом под истим условима који се примењују на држављане Републике Србије, и то кандидату који:

- 1) је стекао професионалну квалификацију у трећој држави;
- 2) има три године професионалног искуства у одређеној професији на подручју државе потписнице ЕЕП-а која је признала професионалну квалификацију стечену у трећој држави, у складу с минималним условима оспособљавања, а што доказује потврдом издатом у држави потписници ЕЕП-а.

Члан 93.

У поступку признавања квалификација стечених у трећим државама, надлежно тело је дужно да тражи мишљење одговарајуће образовне установе у Републици Србији о стеченом образовању и исходима учења кандидата, при чему ће одговарајућа образовна установа извршити упоређивање програма образовања установе у којој је кандидат стекао своје формалне квалификације у трећој држави са програмом образовања који се похађа за исту професију на истом нивоу образовања у Републици Србији.

Под одговарајућом образовном установом из става 1. овог члана сматра се државна установа високог образовања у складу са прописима којима се уређује високо образовање у Републици Србији, односно одговарајућа средњошколска установа у складу са прописима којима се уређује средњошколско образовање у Републици Србији.

Мишљење одговарајуће образовне установе о стеченом образовању и исходима учења кандидата није обавезујуће за надлежно тело у поступку признавања професионалних квалификација.

Ако се приликом упоређивања програма образовања из става 1. овог члана утврди битно различит садржај према одредбама овог закона, кандидат има право избора допунске мере у складу са овим законом, осим у случајевима прописаним овим законом када то право нема.

Избор допунске мере из става 4. овог члана могућ је само приликом првог избора допунске мере.

У случају да је кандидат изабрао проверу оспособљености и из другог пута нема успешан резултат провере оспособљености у задатом року, следећа допунска мера која му се може одредити је раздобље прилагођавања у трајању које може бити и дуже од трајања мере из члана 21. овог закона, али највише до пет година од дана доношења привременог решења.

У случају кад надлежно тело утврди да постоје битне разлике у професионалним квалификацијама кандидата које се не могу надокнадити ни спровођењем допунских мера из члана 21. овог закона, одбиће захтев за признавање професионалне квалификације.

X. НАДЗОР

Члан 94.

Надзор над применом овог закона врши надлежно министарство у складу са посебним законом.

XI. ПРЕНОШЕЊЕ ДИРЕКТИВА

Члан 95.

Овим законом преносе се у правни поредак Републике Србије: Директива 2005/36/ЕЗ Европског парламента и Савета од 7. септембра 2005. године о признавању професионалних квалификација (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 255, од 30. септембра 2005. године) и Директива 2013/55/ЕУ Европског парламента и Савета од 20. новембра 2013. године о измени Директиве 2005/36/ЕЗ о признавању професионалних квалификација и Уредбе ЕУ бр. 1024/2012 о административној сарадњи путем Информационог система унутрашњег тржишта („Уредба ИМИ”) (текст значајан за ЕЕП, „Службени лист ЕУ”, Л 354, од 28. децембра 2013. године) које важе за европски економски простор.

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 96.

Даном почетка примене овог закона престају да важе одредбе закона и других прописа који уређују издавање доказа о формалној квалификацији за доктора медицине специјалисту из тач. 5.1.2. и 5.1.3. Прилога V Директиве.

Министар надлежан за послове здравствене заштите донеће до дана почетка примене овог закона акт из члана 33. став 4. овог закона и утврдиће мере које се односе на стечена права доктора медицине специјалисту држављанина Републике Србије.

Стечена права из става 2. овог закона признаће се и држављанима других држава потписница ЕЕП-а, уколико је доказ о формалној квалификацији доктора медицине специјалисте издат до почетка примене овог закона.

Правилник којим су уређене специјализације и уже специјализације здравствених радника и здравствених сарадника донет на основу закона којим се уређује здравствена заштита примењиваће се до доношења акта из члана 33. став 4. овог закона.

Члан 97.

Прописи којима се уређују професионалне квалификације обухваћене аутоматским признавањем треба да се ускладе са одредбама овог закона до почетка примене овог закона.

Влада ће Попис из члана 87. став 1. овог закона донети до почетка примене овог закона.

Надлежна министарства ће до почетка примене овог закона пописати надлежна тела за признавање професионалних квалификација у свом ресору.

Министар надлежан за послове образовања ће, у сарадњи са министром надлежним за послове рада прописати начин издавања ЕУ потврде и утврдити попис надлежних тела за издавање ЕУ потврда, најкасније до почетка примене овог закона.

Министар надлежан за послове образовања одредиће лица која ће обављати послове националног координатора најкасније до почетка примене овог закона.

Министар надлежан за послове образовања прописаће начин издавања ЕПК и утврдити попис надлежних тела за њено издавање најкасније до почетка примене овог закона.

Члан 98.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од дана приступања Републике Србије Европској унији.